

ЗАТВЕРДЖЕНИЙ
РІШЕННЯМ ПОМІСНОГО СОБОРУ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
(ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)

27 липня 2023 р.

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

СТАТУТ (ПОЛОЖЕННЯ)

ПРО УПРАВЛІННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

Прийнятий Архієрейським Собором
Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

24 травня 2023 р.

Місто Київ, 2023 р.

ПРЕАМБУЛА

З метою більш детального регулювання статутних питань життя Православної Церкви України Архієрейський Собор Української Православної Церкви (Православної Церкви України) на основі практики життя Православної Церкви України приймає Статут (положення) про управління Православної Церкви України. Разом із Патріаршим та Синодальним Томосом про автокефалію, врученим 6 січня 2019 р., Статутом Православної Церкви України, іншими соборно затвердженими документами, які регулюють статутні питання, цей Статут (положення) про управління складають статутні документи Православної Церкви України і так вони узагальнено позначаються у його тексті.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Українська Православна Церква (Православна Церква України) є Помісною (автокефальною) православною Церквою в Україні, соборною спільнотою усіх православних вірних України – мирян, чернецтва, церковнослужителів та священнослужителів, невід’ємно належачи до Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Церкви, Главою якої є Господь наш Ісус Христос; перебуває у єдності з Матір’ю Великою Христовою Церквою в Константинополі – Вселенським Патріархатом і з усіма іншими автокефальними Помісними Православними Церквами, складаючи з ними єдине тіло Церкви Христової.

2. Як релігійне об’єднання згідно до законодавства України Українська Православна Церква (Православна Церква України) утворена на підставі рішень Помісних Соборів Української Православної Церкви Київського Патріархату (15 грудня 2018 р.), Української Автокефальної Православної Церкви (15 грудня 2018 р.) та Помісного Об’єднавчого Собору Православної Церкви України (15 грудня 2018 р.).

Статус автокефалії Православної Церкви України визначений Патріаршим та Синодальним Томосом, отриманим 6 січня 2019 р.

Православна Церква України є рівна в правах і обов'язках з усіма автокефальними помісними Православними Церквами.

3. Українська Православна Церква (Православна Церква України) бере свій початок від благословення і проповіді святого апостола Андрія Первозваного (I ст.) в українських землях, продовжуючи своє буття через діяльність Скіфської та інших єпархій на землях півдня України (в епоху Вселенських Соборів), утворення Митрополії Русі з центром у Києві в час служіння святителя Фотія, Патріарха Константинопольського і Оскольдового хрещення (середина IX ст.) та хрещення Русі-України за святого рівноапостольного князя Володимира (кінець X ст.). Українська Православна Церква (Православна Церква України) є спадкоємницею Київської Митрополії (Митрополії Русі) у складі Вселенського Константинопольського Патріархату, історичних православних Готсько-Кафської митрополії у Криму і Причорномор'ї, Галицької митрополії, Буковинської митрополії з центром у Чернівцях, православної єпархії у Закарпатті у складі Вселенського Патріархату та інших структур Православної Церкви, які раніше діяли в межах України до Помісного Об'єднавчого Собору Православної Церкви України (15 грудня 2018 р.).

4. Канонічна юрисдикція Української Православної Церкви (Православної Церкви України) поширюється на всю територію України та на всю Православну Церкву України.

Відповідно до норм канонічного права Православної Церкви та згідно до визначень Томосу про автокефалію, отриманого 6 січня 2019 р., канонічній юрисдикції Української Православної Церкви (Православної Церкви України), як автокефальної, незалежної та самоврядної, підлягає уся Православна Церква – єпархії, монастирі, парафії та всі інші православні церковні установи (релігійні організації), що знаходиться в міжнародно визнаних межах України (за виключенням канонічно утворених Ставропігії Вселенського Патріархату та представництв (подвір'їв) автокефальних Помісних Православних Церков, які перебувають у юрисдикції своїх Церков за згодою Православної Церкви України).

Наявність на території України православних церковних установ (релігійних організацій – єпархій, монастирів, парафій та інших церковних установ) поза єдністю з Православною Церквою України, зокрема в юрисдикції Московського Патріархату (Російської Православної Церкви), є

порушенням норм канонічного права і аномалією, яка потребує виправлення. Православна Церква України прагне до подолання цієї аномалії та до канонічного єднання усіх православних вірних в Україні під омофором Предстоятеля Православної Церкви України згідно визначення 34-го Апостольського правила, інших канонічних правил та Томосу про автокефалію, отриманого 6 січня 2019 р.

5. Відповідно до рішень Помісного Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату від 15 грудня 2018 року та Помісного Собору Української Автокефальної Православної Церкви, а також рішення Помісного Об'єднавчого Собору Православної Церкви України від 15 грудня 2018 року, Українська Православна Церква Київського Патріархату та Українська Автокефальна Православна Церква припинили свою діяльність шляхом об'єднання та приєднання до Православної Церкви України, що, відповідно, є універсальним правонаступником зазначених релігійних об'єднань, а Київська Митрополія як релігійний центр Православної Церкви України, відповідно, є повним та універсальним правонаступником релігійної організації «Київська Патріархія Української Православної Церкви Київського Патріархату» (код за ЄДРПОУ 22894788) та релігійної організації «Патріархія Української Автокефальної Православної Церкви» (код за ЄДРПОУ 24074457) з моменту державної реєстрації відповідних змін до відомостей про такі релігійні організації, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

У зв'язку із припиненням Української Православної Церкви Київського Патріархату та Української Автокефальної Православної Церкви шляхом об'єднання та приєднання до Православної Церкви України, Православна Церква України та Київська Митрополія як її релігійний центр залишають за собою право використовувати найменування зазначених релігійних об'єднань, що в той же час виключає можливість використання третіми особами таких найменувань («Українська Православна Церква Київського Патріархату» та/або «Київський Патріархат» та/або «Київська Патріархія» та/або «Українська Автокефальна Православна Церква» та/або похідні від них) без попередньої згоди Київської Митрополії.

6. Назви «Українська Православна Церква», «Православна Церква України» та «Українська Православна Церква (Православна Церква

України)» використовуються як еквівалентні офіційні назви, з урахуванням норм православної канонічної традиції, історичного правонаступництва, в залежності від контексту та актуальних правових норм.

В цьому статуті назва «Православна Церква України» використовується як основна.

7. Київська Митрополія, синодальні управління, єпархії (єпархіальні управління), парафії (релігійні громади), монастирі, братства, сестринства, духовні навчальні заклади, місії, представництва, подвір'я та інші релігійні організації Православної Церкви України є неприбутковими релігійними організаціями.

8. Православна Церква України здійснює свою діяльність на основі:

8.1. Священного Передання і Писання;

8.2. православних канонів, визнаних повнотою Православної Церкви – правил Святих Апостолів, правил і постанов семи Вселенських Соборів, правил і постанов благочестивих Помісних Соборів і Святих Отців;

8.3. Патріаршого і Синодального Томосу про автокефалію, отриманого 6 січня 2019 р.;

8.4. Статуту Православної Церкви України та цього Статуту (положення) про управління Православної Церкви України;

8.5. рішень своїх Помісних і Архієрейських Соборів, Священного Синоду, Предстоятеля – Митрополита Київського і всієї України (під час вдовування Київського престолу – його Місцеблюстителя).

9. Православна Церква України здійснює свою діяльність на основі соборноправності:

9.1. вищими органами церковної влади і управління є Помісний Собор, Архієрейський Собор, Священний Синод на чолі з Митрополитом Київським і всієї України (під час вдовування Київського престолу – його Місцеблюстителем);

9.2. єпархіальним органом церковної влади і управління є правлячий єпархіальний архієрей з Єпархіальною радою та Єпархіальними зборами;

9.3. органом парафіяльного управління є настоятель парафії з Парафіальною радою і Парафіяльними зборами.

10. Установи Православної Церкви України: Київська Митрополія на чолі з Митрополитом Київським і всієї України, єпархії, єпархіальні управління, вікаріати, синодальні установи, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, братства, сестринства, місії та інші установи мають цивільну правоздатність (право юридичної особи), яка набувається відповідно до чинного світського законодавства.

11. Норми цього Статуту (положення) про управління тлумачаться у світлі Томосу про автокефалію та Статуту Православної Церкви України, а в разі розбіжностей – положення цих двох документів мають переважну силу.

II. ПОМІСНИЙ СОБОР

1. В Православній Церкві України вища влада в галузях віровчення, церковного управління і церковного суду – законодавча, виконавча і судова – належить Помісному Собору (далі у цьому розділі – Собор).

2. Собор скликається Митрополитом Київським і всієї України, а в разі його смерті – Місцєблюстителем разом зі Священним Синодом за мірою необхідності, але не рідше як один раз на п'ять років.

У разі необхідності Митрополит Київський і всієї України має право скликання позачергового Помісного Собору.

3. Помісний Собор складається з єпархіальних і вікарних архієреїв (за своїм положенням) та обраних делегатів – представників кліру, чернецтва, духовних навчальних закладів і мирян. Титулярні архієреї та архієреї на спокої можуть брати участь у роботі Собору із правом дорадчого голосу.

4. Процедура виборів на Помісний Собор делегатів від кліру, чернецтва, духовних навчальних закладів і мирян та їхня кількість встановлюється Предстоятелем (під час вдовування Київського престолу – його Місцєблюстителем) та Священним Синодом відповідним рішенням.

Кворум Помісного Собору становить 2/3 всіх його учасників, в тому числі 2/3 від числа архієреїв-членів Собору.

5. Помісний Собор:

5.1. в межах компетенції Помісної Церкви тлумачить вчення Православної Церкви на підставі Священного Передання і Писання, на підставі постанов і правил семи Вселенських Соборів, зберігаючи єдність із Повнотою Православної Церкви;

5.2. вирішує канонічні, богослужбові, пастирські та інші питання, які стосуються внутрішньої чи зовнішньої діяльності, зберігаючи церковну єдність, чистоту православної віри, християнської моралі та побожності;

5.3. затверджує, змінює, анулює і роз'яснює свої постанови, які стосуються церковного життя відповідно до п. 5.1. і 5.2. даного розділу;

5.4. канонізує святих для шанування в Православній Церкві України і встановлює відповідні богослужбові чинопослідування, регулює календарні питання в межах Православної Церкви України;

5.5. приймає Статут Православної Церкви України, Статут (положення) про управління Православної Церкви України, та затверджує зміни і доповнення до них, прийняті Архієрейським Собором;

5.6. у разі вдовування Київської кафедри обирає Митрополита Київського і всієї України за процедурою, встановленою статутними документами Православної Церкви України;

5.7. затверджує постанови Архієрейських Соборів;

5.8. оцінює діяльність Священного Синоду і Синодальних установ;

5.9. утворює або анулює органи церковного управління;

5.10. вирішує питання процедури церковного судочинства;

5.11. відповідно до статутних документів Православної Церкви України і чинного законодавства України піклується про справедливі відносини між Церквою і державою;

5.12. затверджує Статут Київської Митрополії, зміни та доповнення до Статуту Київської Митрополії;

5.13. приймає рішення з питань взаємовідносин з іншими Православними Церквами, з іншими християнськими сповіданнями та з іншими релігійними спільнотами;

5.14. звертається до української пастви з Посланнями.

6. Головою Помісного Собору за посадою є Митрополит Київський і всієї України, а під час вдовування Київської кафедри – Місцеблюстителю престолю.

7. Помісний Собор є останньою інстанцією Православної Церкви України, яка має право розглядати догматичні і канонічні відхилення в діяльності Предстоятеля.

8. Помісний Собор також судить в останній інстанції всі справи, які попередньо розглянуті Архієрейським Собором і передані ним для їх остаточного вирішення.

9. Ухвали Помісного Собору стають правосильними, коли їх прийнято простою більшістю голосів присутніх членів Собору, включаючи 2/3 голосів архієреїв при рішенні догматичних питань. При рівності голосів переважає думка, за яку голосує Головуючий.

Примітка: *Рішення, які стосуються істотних питань організаційної форми Православної Церкви України, як релігійного об'єднання в цілому, набувають чинності лише якщо за їхнє ухвалення проголосують Предстоятель та не менше 3/4 від повного складу Помісного Собору, включаючи не менше 2/3 голосів архієреїв.*

10. Постанови Собору набувають сили відразу після їх прийняття і підписання Предстоятелем (або Місцеблюстителем під час вдовування Київської кафедри), членами президії і секретарем. Постанови Собору є обов'язковими для виконання всіма членами Православної Церкви України. Після завершення голосування і встановлення його результатів заяви щодо відкликання членом Собору поданого голосу не розглядаються і не впливають на чинність встановлених результатів.

Як правило, голосування на Соборі є відкритим (окрім випадків, передбачених статутними документами Православної Церкви України). У разі потреби за рішенням Собору може відбуватися таємне голосування.

11. За поданням Архієрейського Собору Помісний Собор затверджує порядок денний, програму і регламент проведення своїх засідань. Собор обирає простою більшістю голосів присутніх членів Собору членів президії, секретаріат і формує необхідні робочі органи та їхній персональний склад.

12. До президії Собору, яка керує засіданнями Собору, входять:

12.1. за посадою Предстоятель (або Місцєблєуститєлєм під час вдовування Київської кафедри), який є головою президії, а також постійні члєни Священного Синоду (визначєні згідно до Статуту Православної Цєрки України);

12.2. за обранням – два архієрєя, один священник і один мирянин з числа члєнів Собору.

13. Секретаріат Собору складається з секретаря в архієрєйському сані та двох помічників: клірика і мирянина. Секретаріат несе відповідальність за підготовку матеріалів для роботи Собору і за ведення протоколів засідання. Протоколи, постанови, рішення та інші документи, ухвалені Собором, підписуються головою та члєнами президії.

14. Офіційною мовою Собору і ведення протоколів є українська.

15. Президія, секретар і голови робочих органів складають Соборну Раду. Соборна Рада є керівним органом Собору. До її компетенції належить:

15.1. розгляд питань, які виникають з порядку денного, внесення пропозицій про спосіб їх вивчення Собором;

15.2. координація всієї діяльності Собору;

15.3. розгляд процедурних і протокольних питань;

15.4. адміністративно-технічне забезпечення безперешкодної діяльності Собору.

16. Всі архієрєї – члєни Собору складають архієрєйську нараду. Нарада скликається Головою Собору за його ініціативою, за рішенням Соборної Ради, або на пропозицію не менше 1/3 архієрєїв. До завдань наради входить обговорення тих постанов Собору, які мають особливу важливість або викликають сумніви з точки зору відповідності їх Священному Переданню і Писанню, догматам і канонам, а також мають значення для підтримання церковного миру і єдності. Якщо яка-небудь постанова Собору чи її частина відхиляється 2/3 присутніх архієрєїв, то вона виноситьься на повторний соборний розгляд. Якщо ж і після цього 2/3 присутніх на Соборі архієрєїв її відхиляють, то вона втрачає силу соборної постанови.

17. Відкриттю Собору і його щоденним засіданням передують Божественна літургія, яку очолює визначений Головою Собору священнослужитель, і молебень та молитва, які очолює Голова Собору.

18. Засідання Собору очолює Голова Собору або, за пропозицією Голови, – член президії Собору в архієрейському сані.

19. У засіданнях Собору, крім делегатів, можуть брати участь запрошені богослови, спеціалісти, спостерігачі та гості. Ступінь їхньої участі визначається регламентом, але в будь-якому випадку вони не мають права брати участь у голосуванні. З відома Голови Собору представники преси можуть допускатися для висвітлення роботи Собору на його відкриття і закриття, інші засідання Собору як правило є закритими.

III. АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР

1. Органом вищої церковної влади між Помісними Соборами є Архієрейський Собор.

2. Архієрейський Собор складається з Митрополита Київського і всієї України, який є його Головою за посадою, та усіх єпархіальних архієреїв України, канонічно обраних і рукоположених та керуючих єпархіями.

На пропозицію Предстоятеля за рішенням Священного Синоду або Архієрейського Собору засідання Архієрейського Собору можуть бути скликані у розширеному складі за участю всіх архієреїв Православної Церкви України.

3. Ніхто з архієреїв, які складають Архієрейський Собор, не може відмовитися від участі в його засіданнях, окрім випадків хвороби або з іншої причини, яка визнається Собором поважною.

4. Кворум Архієрейського Собору складають 2/3 членів Архієрейського Собору.

5. Архієрейський Собор скликається Митрополитом Київським і всієї України (або під час вдовування Київської кафедри – Місцеблюстителем) і Священним Синодом, мірою необхідності, але не рідше одного разу на рік. За рішенням Предстоятеля, за рішенням Священного Синоду або на письмове прохання 1/3 архієреїв Православної Церкви України може бути скликаний позачерговий Архієрейський Собор.

6. Архієрейський Собор через Предстоятеля (або під час вдовування Київської кафедри – Місцєблюститєля) подає звіт у своїй діяльності Помісному Собору.

7. Священний Синод несе відповідальність за підготовку Архієрейського Собору.

8. До обов'язків Архієрейського Собору входить все, що визначене канонічним правом Православної Церкви, Статутом Православної Церкви України, в тому числі та зокрема:

8.1. збереження чистоти і недоторканості православного віровчення і християнської моралі;

8.2. вирішення принципових богословських, канонічних, богослужбових і пастирських питань, які стосуються як внутрішньої, так і зовнішньої діяльності Церкви;

8.3. компетентне тлумачення канонів та церковного законодавства;

8.4. піклування про українські переклади Священного Писання й богослужбових книг та їх затвердження;

8.5. канонізація святих для шанування в Православній Церкві України, регулювання календарних питань в межах Православної Церкви України;

8.6. піклування про належне виховання й освіту кандидатів на священників і церковнослужителів;

8.7. визначення за відповідною процедурою трьох кандидатів для голосування щодо них на Помісному Соборі під час обрання нового Митрополита Київського і всієї України на овдовілу Київську кафедру;

8.8. затвердження рішень Священного Синоду про призначення та звільнення архієреїв, створення, реорганізацію чи ліквідацію єпархій (єпархіальних управлінь), синодальних установ, духовних шкіл загальноцерковного призначення;

8.9. засвідчення погляду Православної Церкви України на проблеми сучасності;

8.10. піклування про справедливі відносини між Церквою і державою, відповідно до статутних документів Церкви та чинного законодавства України;

- 8.11. вирішення питань місійної праці в Церкві;
- 8.12. затвердження нових богослужбових чинів;
- 8.13. оцінка діяльності Священного Синоду;
- 8.14. вирішення питань щодо взаємовідносин з іншими Православними Церквами, з іншими християнськими сповіданнями та з іншими релігійними спільнотами;
- 8.15. внесення пропозицій напередодні Помісного Собору стосовно порядку денного, програми, регламенту засідань Помісного Собору;
- 8.16. нагляд за виконанням постанов Помісного Собору;
- 8.17. визначення процедури церковного судочинства;
- 8.18. прийняття Статуту (положення) про управління Православної Церкви України, Статуту Київської Митрополії, змін та доповнень до них.

9. Архієрейський Собор є першою інстанцією, яка має право розглядати догматичні і канонічні відхилення в діяльності Предстоятеля.

Архієрейський Собор розглядає справи про канонічні порушення єпископів, скарги на архієреїв, з'ясовує непорозуміння, що можуть виникнути між архієреями та приймає за наслідками розгляду рішення.

Архієрейський Собор має виключну компетентність для накладення покарання у вигляді анафема (великого відлучення) щодо всіх членів Православної Церкви України.

10. Головою Архієрейського Собору є Митрополит Київський і всієї України або у разі вдовування Київської кафедри – Місцеблюститель Престолу.

11. Президію Архієрейського Собору складають Голова, постійні члени Священного Синоду (визначені згідно до Статуту Православної Церкви України) та Головний секретар Священного Синоду. У разі необхідності Архієрейський Собор на пропозицію Голови може обрати на час проведення засідання додаткових членів Президії з числа членів Архієрейського Собору. Президія несе відповідальність за проведення Архієрейського Собору і керує ним. Президія пропонує порядок денний, програму і регламент засідань Архієрейського Собору.

12. Архієрейський Собор відповідно до потреби утворює робочі органи та обирає їхній склад. Функції секретаріату виконує секретаріат

Священного Синоду. Секретарем Архієрейського Собору є Головний секретар Священного Синоду, який несе відповідальність за забезпечення Собору необхідними робочими матеріалами і за складання протоколів. Протоколи та рішення підписуються Головою Собору, членами Президії і секретарем або на пропозицію Голови – всіма членами Архієрейського Собору.

13. Засідання Собору веде Голова Собору або, за його пропозицією, один із членів Президії.

14. На окремі засідання Собору можуть бути запрошені без права вирішального голосу богослови, спеціалісти, спостерігачі і гості.

З відома Голови Архієрейського Собору представники преси можуть допускатися для висвітлення роботи Собору на його відкриття і закриття. Інші засідання Собору як правило є закритими.

15. Рішення на Соборі приймаються простою більшістю голосів відкритим або таємним голосуванням, за спеціально обумовленим прийнятим Собором регламентом. Якщо при відкритому голосуванні голоси розділяються порівну, то вирішальним голосом є голос Голови Собору. У випадку рівності голосів при таємному голосуванні проводиться повторне голосування.

16. Постанови Архієрейського Собору набувають канонічної сили після їх підписання Головою Собору, президією та секретарем.

Після завершення голосування і встановлення його результатів заяви щодо відкликання членом Собору поданого голосу не розглядаються і не впливають на чинність встановлених результатів.

IV. СВЯЩЕННИЙ СИНОД

1. Священний Синод, який очолює Митрополит Київський і всієї України (або під час вдовування Київської кафедри – Місцеблюститель), є органом управління Православною Церквою України в період між Помісними та Архієрейськими Соборами.

2. Засідання Священного Синоду скликаються регулярно один раз на три місяці. У разі необхідності Головуючий може скликати позачергове засідання.

Засідання як правило відбуваються у звичайному форматі особистої присутності, але у разі термінової необхідності або істотних перешкод засідання можуть відбуватися шляхом дистанційного спілкування (телеконференції).

3. Священний Синод має кворум, якщо присутні Головуючий та щонайменше шість членів Синоду. Рішення Синоду ухвалюються шляхом відкритого голосування за загальною згодою, або простою більшістю голосів присутніх на його засіданні членів. У випадку рівного розподілу голосів вирішальний голос належить Головуючому. За рішенням Синоду може відбуватися таємне голосування. В разі, якщо за підсумками таємного голосування виявлено рівний розподіл голосів, то відбувається повторне голосування.

4. Священний Синод підзвітний Архієрейському Собору і через Митрополита Київського і всієї України представляє йому звіт за міжсоборний період.

5. Священний Синод складається з голови – Митрополита Київського і всієї України (або під час вдовування Київської кафедри – Місцєблюстителя) та дванадцяти членів – єпархіальних архієреїв, що періодично призначаються Предстоятелем, з урахуванням старшинства архієрейської хіротонії та досвіду управління.

Синодальний рік поділяється на два синодальні періоди, а саме зимовий (1 вересня – 28-29 лютого) та літній (1 березня – 31 серпня), половина призначених членів Священного Синоду змінюється кожного такого періоду.

Термін повноважень члена Синоду складає рік. В разі настання об'єктивних обставин, які перешкоджають члену Синоду виконувати свої обов'язки, Предстоятель ухвалює рішення про припинення його повноважень та тимчасове заміщення іншим архієреєм згідно визначеного порядку.

Не дозволяється члену Синоду бути відсутнім на скликаному засіданні або покидати засідання Священного Синоду без серйозної причини.

Примітка: *Визначені відповідно до розділу V, п. 1-прим. Статуту Православної Церкви України архієреї є постійними членами Священного Синоду безстроково.*

6. Кожне засідання розпочинається з процедури письмової реєстрації присутніх на ньому членів Священного Синоду. Лист письмової реєстрації, посвідчений Головуючим, прикладається до протоколу засідання Священного Синоду.

У разі проведення засідання шляхом телеконференції письмова реєстрація не проводиться, а фактична участь у ньому членів Синоду лише відображається у протоколі.

7. На засіданнях Священного Синоду його члени знаходяться в наступному порядку: Головуючий, постійні члени Синоду за старшинством сану і хіротонії, інші члени Синоду за старшинством сану і хіротонії.

8. Місцем проведення засідань Священного Синоду як правило є Синодальна зала Митрополичого дому – Резиденції Предстоятеля Православної Церкви України в Михайлівському Золотоверхому монастирі м. Києва. За необхідності Головуючий може визначити інше місце проведення засідання Синоду.

9. На кожному засіданні Священного Синоду, в тому числі на засіданнях, які проводяться шляхом телеконференції, складається протокол, в якому відображаються:

9.1. Присутність чи відсутність членів Священного Синоду на його засіданні, з вказівкою на характер причини відсутності;

9.2. Короткий хід розгляду питань порядку денного із зазначенням підсумків розгляду кожного з питань та голосування за ними (узагальнене число голосів «за», «проти», «утримався»), якщо воно проводилося.

10. Протокол засідання Священного Синоду складається у трьох ідентичних екземплярах та підписується Головуючим – Митрополитом Київським і всієї України, та всіма членами Священного Синоду.

Відсутні на засіданні члени Священного Синоду підписують протокол при першій нагоді для цього; так само підписується всіма членами Священного Синоду протокол засідання, проведеного шляхом телеконференції.

11. Кожен з членів Священного Синоду під час голосування повинен проголосувати «за», «проти» або «утримався». У разі, якщо член Синоду не виявив свого голосу у виразній формі – його голос зараховується як «утримався».

У разі, якщо хтось з членів Священного Синоду голосував «проти» чи «утримався» щодо якогось з питань, винесених на голосування, він має право просити зафіксувати у протоколі своє волевиявлення із зазначенням його особи, а також має право не пізніше, ніж у семиденний строк, подати письмово свою позицію щодо мотивів голосування, яка прикладається до протоколу засідання Священного Синоду.

Незгода члена Священного Синоду із вже ухваленим рішенням не зупиняє його дію.

12. Питання на розгляд засідання Священного Синоду вносяться виключно Головуючим. Додавання теми до порядку денного може бути зроблене за пропозицією половини присутніх членів Священного Синоду.

Для підготовки до розгляду питання усі необхідні матеріали (прохання, довідки, пояснення, тощо) мають бути надані ініціатором розгляду Головуючому безпосередньо не пізніше як за три повні робочі дні до засідання Священного Синоду. Матеріали, подані пізніше цього строку, переносяться на розгляд іншого засідання Священного Синоду, якщо Головуючий не вирішить інакше. Питання, які потребують попереднього вивчення, Голова Синоду своєчасно направляє членам Синоду.

13. З метою упорядкованого ведення засідання Священного Синоду виступи його членів відбуваються виключно після надання слова Головуючим та у порядку черговості. Тривалість кожного виступу – до 10 хвилин під час доповіді з питання, яке розглядається, до 5 хвилин – у обговоренні, до 2 хвилин – для висловлення питання, зауваження та пропозиції. Головуючий може змінювати тривалість регламенту виступу.

14. За підсумками розгляду Священний Синод ухвалює рішення, які як правило оформлюються у вигляді наступних документів:

14.1. Постанова – якщо йдеться про узагальнені рішення (у тому числі, коли йдеться про рішення, що стосуються діяльності інших юридичних осіб, якщо вирішення відповідних питань належать до компетенції Священного Синоду), про утворення, реорганізацію, ліквідацію релігійних організацій, Синодальних управлінь та Синодальних комісій, а також коли відбувається обрання нового єпископа чи вирішуються питання ієрархічного служіння;

14.2. Розпорядження – якщо йдеться про призначення на адміністративні посади та звільнення з них (окрім тих, які оформлюються у

вигляді Постанови), про призначення та звільнення у Синодальних управліннях та Синодальних комісіях;

14.3. Рішення – якщо йдеться про підсумки заслуховування інформації, направлення чи оприлюднення Священним Синодом листів, заяв, звернень, або про інші питання, які не потребують ухвалення Постанови чи Розпорядження.

У разі потреби Священний Синод може вільно визначити, у формі якого документа буде оформлене його рішення.

15. Всі Постанови, Розпорядження та Рішення Священного Синоду, а також додатки до них, якщо вони є, складаються у трьох ідентичних екземплярах та підписуються Головуючим – Митрополитом Київським і всієї України. На пропозицію Головуючого – Митрополита Київського і всієї України у разі необхідності Постанова, Розпорядження, Рішення Священного Синоду підписуються також Головним секретарем Священного Синоду та/або усіма членами Священного Синоду, про що робиться помітка у протоколі засідання.

16. Послання, заяви, листи та звернення, ухвалені Священним Синодом, підписуються та направляються (публікуються) за підписом Головуючого – Митрополита Київського і всієї України, якщо інше не ухвалить Священний Синод.

17. Нумерація Протоколів засідання Священного Синоду ведеться наскрізно протягом одного календарного року, за підсумками одного засідання Священного Синоду складається один протокол. Нумерація Постанов, Розпоряджень та Рішень Священного Синоду ведеться наскрізно протягом всього часу, починаючи з першого засідання Священного Синоду в 2021 році, окремо для кожного виду документів.

18. Як правило засідання Священного Синоду проходять у закритому режимі, на ньому можуть бути присутні лише члени Священного Синоду, особи, запрошені Головуючим на час розгляду конкретного питання, погоджені Головуючим працівники Київської Митрополії та Секретаріату Священного Синоду, які забезпечують роботу Священного Синоду та її висвітлення.

19. Коли на Синоді розглядається скарга на архієрея, в тому числі на члена Синоду, зацікавлена особа повинна давати пояснення, а при вирішенні справи залишати залу засідання.

20. Фотографування, аудіозапис та відеозапис або будь-яка інша фіксація чи трансляція засідання Священного Синоду без відома і дозволу Головуючого заборонені. З метою захисту незалежності Священного Синоду від зовнішніх впливів під час прийняття рішень, без відома і дозволу Головуючого присутнім на засіданні членам Священного Синоду та іншим особам не дозволяється приймати чи здійснювати дзвінки, вести переписку через електронні засоби зв'язку.

21. За підсумками засідання Священного Синоду від імені Секретаріату Священного Синоду публікується Офіційне повідомлення, в якому відображається інформація про засідання, що відбулося, та про ухвалені ним рішення.

Якщо негайне оприлюднення конкретного документу може істотно перешкодити реалізації ухваленого Священним Синодом рішення, його публікація за рішенням Синоду або Головуючого може бути відкладена.

Постанови, Розпорядження та Рішення Священного Синоду із додатками до них, якщо такі є, публікуються у відповідному розділі офіційного сайту «POMISNA.INFO» та можуть публікуватися у інших офіційних виданнях Православної Церкви України.

22. Головний секретар Синоду безстроково обирається Священним Синодом на пропозицію Предстоятеля з числа архієреїв Православної Церкви України. В його обов'язків входить підготовка матеріалів для засідання Синоду і складання документів за його підсумками. У роботі Головному секретарю Священного Синоду надає допомогу Секретаріат Синоду, який діє відповідно до загальних правил та власного затвердженого Священним Синодом положення.

23. У тих випадках, коли Митрополит Київський і всієї України визнає, що прийняте Синодом рішення не буде на благо Церкви, він заявляє протест. Протест повинен бути зробленим на тому ж засіданні, а потім у семиденний термін у письмовій формі поданий до Синоду. Після семи днів справа знову розглядається Священним Синодом. Якщо Митрополит Київський і всієї України не погоджується з новим рішенням, справа передається на розгляд Архієрейського Собору. Якщо справу відкласти неможливо і рішення має бути прийняте негайно, Митрополит Київський і всієї України діє на свій розсуд відповідно до канонічної православної традиції. Прийняте таким чином рішення виноситься на розгляд

надзвичайного Архієрейського Собору, від якого і залежить його остаточне рішення.

24. Ухвали Священного Синоду набувають сили після їх підписання і не підлягають перегляду, крім тих випадків, коли надходять нові матеріали, які докорінно змінюють сутність справи і вимагають її перегляду.

25. Предстоятель здійснює нагляд за виконанням прийнятих Священним Синодом постанов.

26. До обов'язків Священного Синоду належить те, що визначене для нього канонічним правом Православної Церкви, Статутом Православної Церкви України, в тому числі та зокрема:

26.1. нагляд і піклування про неушкоджене збереження і роз'яснення православної віри, норм християнської моралі і побожності;

26.2. підтримування єдності з Матір'ю Великою Христовою Церквою у Константинополі – Вселенським Патріархатом, та з іншими Православними Помісними Церквами;

26.3. турбота про внутрішню єдність Православної Церкви України;

26.4. організація внутрішньої і зовнішньої діяльності Церкви та вирішення питань загальноцерковного значення, які в зв'язку з цим виникають;

26.5. тлумачення канонічних постанов і вирішення практичних питань їхнього застосування;

26.6. регулювання богослужбових питань;

26.7. підготовка матеріалів до канонізації святих та винесення рішення про їхнє прославлення у Православній Церкві України;

26.8. прийняття дисциплінарних постанов, які стосуються кліру, чернецтва і церковних працівників;

26.9. піклування про рівноправні та партнерські відносини між Православною Церквою України і Державою згідно з українським законодавством;

26.10. висловлювання пастирської стурбованості суспільними проблемами;

26.11. звернення зі спеціальним Посланнями до української пастви;

26.12. координація дій, спрямованих на підтримку миру і справедливості;

26.13. прийняття статутів єпархіальних управлінь, синодальних установ, монастирів, духовних навчальних закладів, братств, сестринств і місій, подвір'їв та інших установ, а також змін та доповнень до них;

26.14. прийняття типового статуту релігійної громади Православної Церкви України для використання в єпархіях Православної Церкви України.

27. З метою виконання своїх обов'язків Священний Синод:

27.1. пропонує і обирає кандидатів на єпископів Православної Церкви України, визначає архієрейські титули;

27.2. призначає єпископів на посади та у відповідних випадках звільняє з посад, в тому числі на спокій;

27.3. розглядає звіти про стан єпархій і виносить за ними постанову;

27.4. в разі необхідності перевіряє діяльність архієреїв і виносить відповідну постанову;

27.5. засновує нові єпархії та ліквідує або об'єднує існуючі, а також визначає межі єпархій, засновує монастирі та вищі духовні навчальні заклади;

27.6. призначає і звільняє ректорів вищих духовних навчальних закладів, зокрема православних богословських академій і духовних семінарій, керівників синодальних установ (синодальних управлінь), керівників монастирів;

27.7. приймає постанови про канонізацію святих та про включення до церковного Місяцеслова днів пам'яті святих, канонізованих іншими Помісними Церквами, регулює всі календарні питання в межах Православної Церкви України,

27.8. надає дозвіл на видання богослужбових книг.

28. В разі необхідності Священний Синод може створювати комісії або інші робочі органи для піклування про:

28.1. переклад богослужбових книг українською мовою і їх видання;

28.2. підвищення рівня богословської освіти, покращення духовного та морального стану кліру;

28.3. благодійницьку, місійну і просвітницьку діяльність;

28.4. виготовлення церковного начиння, свічок, облачення і всього необхідного для відправлення богослужінь;

28.5. покращення стану чернечого життя.

29. Священний Синод утворює, реорганізує і ліквідує єпархії та управління єпархій, синодальні установи, зокрема синодальні управління та синодальні комісії, змінює їхні назви, утворює ставропігії з наступним затвердженням Архієрейським Собором.

30. Священний Синод в апеляційній інстанції судить усі справи, передані єпархіальними судами. В разі необхідності Синод розглядає судові справи, передані йому Предстоятелем, та виносить за ними канонічний вирок.

31. Священний Синод піклується про покриття загальноцерковних витрат.

32. Священний Синод у разі необхідності тлумачить статутні документи Православної Церкви України.

V. ПРЕДСТОЯТЕЛЬ – МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ

1. Предстоятелем Православної Церкви України є канонічно пожиттєво обраний Помісним Собором архієрей Православної Церкви України, який носить титул: «Блаженніший Митрополит Київський і всієї України».

2. Митрополит Київський і всієї України обирається пожиттєво та несе канонічну відповідальність за пастирське керування народом Божим у власній архієрейській області – Київській єпархії. За посадою він є Головою Помісного Собору, Архієрейського Собору та Священного Синоду, скликає їхні засідання та головує на них. Предстоятель є найстаршим за честю серед єпископату Православної Церкви України, користується відповідно до священних канонів і церковного Передання належними йому привілеями, як перший єпископ Помісної Церкви.

Відносини Митрополита Київського і всієї України з іншими єпархіальними архієреями та іншими ієрархами Помісної Церкви визначаються відповідно до положень статутних документів Православної Церкви України згідно з 34-м Апостольським правилом і 9-м правилом Антіохійського Собору, а також відповідно до положень Патріаршого та Синодального Томосу, врученого 6 січня 2019 р.

3. Предстоятель підзвітний Помісному та Архієрейському Соборам.

4. Ім'я Митрополита Київського і всієї України поминається за богослужінням у всіх громадах Православної Церкви України за всіма богослужіннями за визначеною формулою.

5. Предстоятель піклується про життя Православної Церкви України і керує нею разом зі Священним Синодом.

6. Як Предстоятель автокефальної Помісної Церкви Митрополит Київський і всієї України підтримує церковне спілкування та зв'язок з іншими автокефальними Православними Церквами, будучи поєднувальною ланкою між ними та Православною Церквою України. Питання, які потребують вирішення з боку інших Православних Церков, порушуються виключно через Митрополита Київського і всієї України.

7. Після соборного обрання на Київську кафедру новий Предстоятель оголошує про нього через «Мирні грамоти» до Вселенського Патріарха, Предстоятелів Древніх Престолів і глав інших Автокефальних Православних Церков, надаючи їм свідчення про незмінне дотримання ним православних догматів і святих канонів.

8. Митрополит Київський і всієї України за літургією поминає в диптиху імена Вселенського Патріарха та інших Патріархів і глав автокефальних Православних Церков. Всі архієреї Православної Церкви України за богослужінням поминають ім'я Митрополита Київського і всієї України.

9. Виконуючи свої першосвятительські обов'язки, згідно з 34-м Апостольським правилом, Митрополит Київський і всієї України:

9.1. реалізує постанови Помісних і Архієрейських Соборів, Священного Синоду та має нагляд за їх належним виконанням;

9.2. представляє Соборам звіти про стан Православної Церкви України за період між Соборами;

9.3. особисто очолює хіротонії новобраних архієреїв Православної Церкви України або в разі непереборної перешкоди для цього – надає письмовий указ іншому архієрею для їхнього здійснення; архієрейські рукоположення, здійснені без попереднього обрання кандидата Священним Синодом та без відома і згоди Предстоятеля, відповідно до норм канонічного права є незаконними;

9.4. підтримує єдність єпископату Православної Церкви України;

9.5. здійснює загальне керівництво всіма синодальними установами;

9.6. звертається з пастирськими посланнями до повноти Православної Церкви України;

9.7. підписує загальноцерковні документи після ухвали їх Священним Синодом, Архієрейським Собором, Помісним Собором;

9.8. здійснює виконавчо-розпорядницькі повноваження в управлінні Київською Митрополією;

9.9. звертається до Предстоятелів Православних Церков і керівників та представників інших віросповідань як на виконання постанов Соборів або Священного Синоду, а також безпосередньо від свого імені;

9.10. повноважно представляє Православну Церкву України у зв'язках з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими організаціями, представниками іноземних держав та міжнародних інституцій;

9.11. затверджує статuti управлінь єпархій, синодальних установ, монастирів, духовних навчальних закладів, братств (сестринств), церковних місій, представництв, подвір'їв тощо;

9.12. видає укази про призначення і звільнення єпархіальних, вікарних та титулярних архієреїв, керівників синодальних установ, ректорів духовних навчальних закладів та інших посадових осіб, які призначаються і звільняються Священним Синодом;

9.13. піклується про своєчасне заміщення архієрейських кафедр;

9.14. доручає архієреям тимчасове управління вакантними єпархіями;

9.15. спостерігає за виконанням архієреями їхніх архіпастирських обов'язків в управлінні єпархіями, а також приймає скарги на архієреїв і дає їм належний хід;

9.16. дає єпископам братні поради як щодо їхнього особистого життя, так і щодо виконання ними архіпастирського обов'язку, у випадку неухважності до його порад звертається до Священного Синоду;

9.17. має право відвідин усіх єпархій Православної Церкви України (правило 34 святих апостолів, правило 9 Антиохійського Собору);

9.18. приймає на розгляд справи, пов'язані з суперечками між архієреями, які до нього звертаються як до посередника, без формального судочинства; рішення Предстоятеля в таких випадках для обох сторін є обов'язковими;

9.19. надає архієреям відпустку терміном понад 14 днів;

9.20. нагороджує архієреїв встановленими титулами, нагороджує кліриків богослужбовими нагородами, нагороджує архієреїв, кліриків і мирян церковними орденами, медалями та іншими відзнаками у відповідності до Положення про нагороди в Українській Православній Церкві (Православній Церкві України);

9.21. затверджує присудження наукових ступенів і вчених звань;

9.22. турбується про отримання Святого Мира від Вселенського Патріархату;

9.23. укладає від імені Київської Митрополії угоди, видає доручення, відкриває рахунки у банківських установах та здійснює іншу діяльність, передбачену Статутом Київської Митрополії.

10. Зовнішніми ознаками сану Предстоятеля є білий клобук, дві панагії, мантия пурпурного (багряного) кольору та передносний хрест.

Предстоятель Православної Церкви України має особисту печатку та власний бланк з релігійною символікою, де зазначається його ім'я та титул.

11. Митрополиту Київському і всієї України у виконанні його обов'язків допомагають вікарні архієреї, повноваження яких визначаються Предстоятелем.

12. Митрополит Київський і всієї України є священноархимандритом Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври, Михайлівського Золотоверхого монастиря та інших монастирів, які мають особливе історичне значення, та керує митрополичими ставропігіями.

13. Ставропігійні монастирі і подвір'я в Київській єпархії утворюються за указами Митрополита Київського і всієї України.

Утворення ставропігій у межах інших єпархій здійснюється за згодою єпархіального архієрея та за рішенням Митрополита Київського і всієї України.

14. Право суду над Митрополитом Київським і всієї України належить Помісному Собору за поданням Архієрейського Собору.

У випадку постійної непрацездатності, яка створює істотні перешкоди для подальшого звершення служіння, Предстоятель має право через Архієрейський Собор звернутися до Помісного Собору з проханням про відхід на спокій.

15. З метою збереження церковної єдності та неперервності управління у випадку:

15.1. смерті Митрополита Київського і всієї України,

15.2. його добровільного відходу на спокій, затвердженого Помісним Собором,

15.3. церковного засудження Помісним Собором,

15.4. за наявності невиліковної хвороби, яка на постійно робить неможливим виконання ним обов'язків Предстоятеля, що має бути засвідчене висновком незалежної компетентної фахової комісії, призначеної Архієрейським Собором, –

15.5.1. старший за хіротонією єпархіальний архієрей Православної Церкви України Священним Синодом призначається Місцеблюстителем Престолу.

15.5.2. Якщо в силу віку, стану здоров'я або інших непереборних обставин такий архієрей не може виконувати обов'язки Місцеблюстителя, або якщо він письмово відмовився від призначення, Священний Синод обирає іншого єпархіального архієрея, дотримуючись принципу старшинства та дбаючи про благо і єдність Церкви.

16. Церковне майно, яким володіє Предстоятель у силу свого становища і посади, після його смерті або відходу на спокій переходить до Київського Престолу. Особисте майно успадковується згідно з цивільним законодавством про спадщину.

17. В період вдовування Київської кафедри:

17.1. Православною Церквою України керує Священний Синод під головуванням Місцеблюстителя;

17.2. ім'я Місцеблюстителя виголошується в усіх храмах Православної Церкви України;

17.3. Місцеблюститель виконує обов'язки Митрополита Київського і всієї України так, як вони викладені у статутних документах Православної Церкви України, крім підвищення архієреїв у їхньому сані та здійснення інших видів нагородження духовенства і мирян;

17.4. послання до української пастви, а також до глав інших Церков направляються за підписом Місцеблюстителя.

18. Після овдовіння Київського Престолу Місцеблюститель і Священний Синод у строк не пізніше ніж через 6 місяців після цього скликають Помісний Собор для обрання нового Предстоятеля.

19. Кандидат на Предстоятеля повинен відповідати таким вимогам:

19.1. бути єпископом Православної Церкви України протягом не менше 10 років до часу виборів; мати вищу богословську освіту, відповідний досвід церковного керівництва і відзначатися прихильністю до канонічного правопорядку;

19.2. користуватися доброю думкою і довірою ієрархів, кліру і мирян, бути беззаперечно відданим Православній Церкві України;

19.3. мати вік не молодше 40 років;

19.4. бути громадянином України та не мати на момент виборів іншого громадянства.

20. Обрання Митрополита Київського і всієї України відбувається за наступною процедурою:

20.1. на Архієрейському Соборі таємним голосуванням висувуються три кандидатури, які подаються на розгляд Помісному Собору;

20.2. з усіх запропонованих для розгляду Архієрейським Собором кандидатур висунутими на Помісний Собор вважаються перших три, які під час таємного голосування набрали відносну більшість голосів;

20.3. у разі, якщо у підсумку голосування третій і четвертий за кількістю голосів кандидати, запропоновані для розгляду Архієрейським

Собором, набрали однакову кількість голосів, що дає їм право вважатися висунутими на Помісному Соборі, по цих двох кандидатах відбувається повторне голосування і висунутим вважається той з них, хто набере відносну більшість голосів;

20.4. якщо висунутий кандидатом на будь-якому етапі виборчого процесу оголосить про самовідвід, він перестає бути кандидатом;

20.5. таємне голосування за висунутих на Предстоятеля кандидатів відбувається під час засідання Помісного Собору, для чого оголошується перерва на час голосування; місце та форма проведення голосування визначаються Помісним Собором;

20.6. обраним Митрополитом Київським і всієї України є той з висунутих кандидатів, який за підсумками таємного голосування набрав більше половини голосів членів Помісного Собору;

20.7. у разі, якщо за підсумками таємного голосування ніхто з висунутих кандидатів не набрав більше половини голосів членів Помісного Собору, проводиться повторне таємне голосування по двох кандидатурах, які набрали відносну більшість голосів; після проведення повторного таємного голосування обраним Митрополитом Київським і всієї України є той з двох кандидатів, хто за підсумками такого голосування набрав відносну більшість голосів членів Помісного Собору.

21. Після оголошення підсумків голосування архієрей, обраний Помісним Собором Митрополитом Київським і всієї України, засвідчує свою згоду на обрання і стає Предстоятелем Православної Церкви України, виконуючи з цього моменту обов'язки Митрополита Київського і всієї України так, як вони викладені в статутних документах Православної Церкви України.

Всі члени Помісного Собору підписують Акт про обрання Предстоятеля, який зберігається у архіві Київської Митрополії.

22. Обрання нового Митрополита Київського і всієї України і дата його інтронізації в м. Києві повідомляються Вселенському Патріарху та Предстоятелям інших автокефальних Православних Церков. Після урочистої інтронізації за Божественною літургією обраний Помісним Собором архієрей стає Митрополитом Київським і всієї України.

VI. КИЇВСЬКА МИТРОПОЛІЯ

1. Релігійна організація «Київська Митрополія Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (далі – «Митрополія») є релігійним адміністративним центром та представницьким органом єдиної, помісної, автокефальної, незалежної та самостійної у своєму устрої та управлінні Православної Церкви України, утвореної на підставі рішень Помісних Соборів Української Православної Церкви Київського Патріархату (15 грудня 2018 р.), Української Автокефальної Православної Церкви (15 грудня 2018 р.) та Помісного Об'єднавчого Собору Православної Церкви України (15 грудня 2018 р.), що здійснює канонічне і організаційне керівництво єпархіальними управліннями, парафіями (релігійними громадами), монастирями, духовними навчальними закладами, братствами (сестринствами) та іншими релігійними організаціями, що входять до складу Православної Церкви України (ПЦУ), зокрема тими, які до 15 грудня 2018 р. входили до складу релігійних об'єднань – Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви (в єдності з Московським Патріархатом), що на підставі зазначених вище рішень увійшли до складу ПЦУ.

2. Митрополія за видом релігійних організацій, згідно ч. 2 ст. 7 та пункту 1 ч. 3 ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», є релігійним центром, що представляє релігійне об'єднання – Православну Церкву України.

3. Віросповідна приналежність Митрополії: християнство, православ'я (православні релігійні організації), у складі Православної Церкви України.

4. Місцезнаходження Митрополії: 01601, місто Київ, вулиця Трьохсвятительська, будинок 6.

5. Митрополія діє згідно з власною структурою та керується у своїй діяльності Священним Переданням і Писанням, канонами та освяченою практикою Православної Церкви, Патріаршим і Синодальним Томосом, яким Православній Церкві України було надано автокефальний статус, Статутом Православної Церкви України та рішеннями її органів, цим Статутом, власним Статутом, а також чинним законодавством України.

6. Митрополія діє під загальним керівництвом Митрополита Київського і всієї України і представляє за його дорученням і від його імені Православну Церкву України у відносинах з третіми особами, в тому числі з іншими Помісними Православними Церквами, державними органами, громадськими об'єднаннями та іншими підприємствами, установами та організаціями.

7. Митрополія набуває прав юридичної особи з дня її державної реєстрації.

8. Юрисдикція Митрополії поширюється на всю територію України та на всю Православну Церкву України.

Митрополія здійснює загальне керівництво єпархіальними управліннями, парафіями (релігійними громадами), монастирями, духовними навчальними закладами, братствами (сестринствами) та іншими релігійними організаціями, що входять до складу Православної Церкви України, а також координацію їхньої діяльності.

Як релігійний адміністративний центр релігійного об'єднання Православної Церкви України Київська Митрополія Української Православної Церкви (Православної Церкви України) є юридичним засновником для релігійних організацій, які утворюються Священним Синодом Православної Церкви України – Управлінь єпархій, вищих духовних навчальних закладів, Синодальних управлінь, монастирів та інших релігійних організацій, утворення яких віднесене до компетенції Священного Синоду.

9. Управління Митрополією здійснюється у відповідності до Статуту Православної Церкви України, цього Статуту, а також її власного Статуту.

10. Виконавчо-розпорядчу діяльність по управлінню Митрополією здійснює Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України.

11. Поточну роботу та технічне забезпечення діяльності Митрополії здійснює Канцелярія Митрополита Київського і всієї України, яку очолює керуючий справами/секретар Митрополії, призначений указом Митрополита Київського і всієї України.

12. Керуючий справами/секретар Митрополії здійснює свої повноваження відповідно до указів і розпоряджень Митрополита Київського і всієї України.

13. Митрополія у своєму складі має, зокрема: управління у справах духовної освіти (учбовий комітет), видавниче управління (видавничий відділ), управління зовнішніх церковних зв'язків, Синодальне управління військового духовенства, економічне управління, юридичне управління, управління з духовного виховання в місцях позбавлення волі, управління з питань благодійної діяльності та гуманітарної допомоги, управління катехізації та релігійної освіти, управління у справах молоді, інформаційне управління, архів та інші управління, які діють відповідно до положень (статутів), затверджених указом Митрополита Київського і всієї України, і очолюються керівниками управлінь (відділів), призначених Митрополитом Київським і всієї України. За рішенням Священного Синоду указом Митрополита Київського і всієї України можуть бути створені нові чи ліквідовані існуючі управління (відділи). Організаційна структура Митрополії визначається Митрополитом Київським і всієї України та затверджується його указом.

14. При Митрополії указом Митрополита Київського і всієї України можуть бути утворені свої допоміжні страховий і пенсійний фонди. Порядок їх утворення і використання регламентується відповідними положеннями про ці фонди та чинним законодавством України.

15. Діяльність Митрополії може бути припинена тільки за рішенням Помісного Собору Православної Церкви України, прийнятим виключно в порядку, передбаченому Статутом Православної Церкви України і цим Статутом (розділ II, п.9-прим).

VII. ЄПАРХІЇ

1. Православна Церква України складається з єпархій – місцевих Церков, які очолюються єпархіальними архієреями – керуючими єпархіями і складаються з парафій, об'єднаних у благочиння (деканати), а також з монастирів і духовних навчальних закладів, братств, сестринств і місій, які знаходяться на території даної єпархії та в її юрисдикції.

2. Єпархія утворюється, реорганізується і ліквідується за рішенням Священного Синоду з наступним затвердженням Архієрейським Собором.

3. Кордони єпархії визначаються Священним Синодом з огляду на адміністративно-територіальний поділ України та церковне благо.

4. В кожній єпархії існують органи єпархіального управління (Управління єпархії), які діють в межах, визначених канонами, статутними документами Православної Церкви України та власним Статутом. Управління єпархії проходить реєстраційні процедури відповідно до законодавства України.

5. Для задоволення церковних потреб в єпархіях можуть бути створені необхідні установи, діяльність яких визначається Положеннями (Статутами), затвердженими Священним Синодом.

Єпархіальний архієрей (керуючий єпархією)

6. Єпархіальний архієрей (керуючий єпархією), за наступництвом влади від Святих Апостолів, є предстоятелем місцевої Церкви – єпархії, який канонічно і соборноправно керує нею разом з кліром і мирянами.

7. Єпархіальний архієрей обирається і призначається Священним Синодом з урахуванням думки духовенства і мирян єпархії та отримує указ про призначення від Митрополита Київського і всієї України.

8. Кандидати на архієреїв обираються зі священників-ченців або з білого духовенства (які не перебувають у шлюбі, з обов'язковим постригом в чернецтво), як правило у віці не молодше 30 років.

9. Кандидат на єпископа за своїми моральними якостями повинен відповідати високому званню єпископа і мати вищу богословську освіту.

10. Єпархіальний архієрей:

10.1. користується повнотою ієрархічної влади у справах віровчення, священнодіяння й управління у межах єпархіальної компетенції, як це визначене 34-м Апостольським правилом;

10.2. носить титул, який включає в себе найменування кафедрального міста; архієрейські титули визначаються Священним Синодом;

10.3. може мати вікарного єпископа з обов'язками, що визначаються єпархіальним архієреєм; вікарний єпископ за згодою єпархіального архієрея обирається Священним Синодом та призначається Указом Митрополита Київського і всієї України;

10.4. є повноважним представником Церкви перед державними органами влади з питань у межах своєї єпархії;

10.5. рукопокладає і призначає священників і дияконів на парафії та звільняє їх, призначає та звільняє всіх працівників єпархіальних установ, благословляє чернечі постриги (окрім постригу у велику схиму, на який потрібно отримувати письмове благословення Предстоятеля);

10.6. має право приймати в клір своєї єпархії духовенство з інших єпархій за наявності відпускних грамот, а також відпускати священнослужителів до інших єпархій, надаючи відпускні грамоти й особисті справи на запит архієреїв;

10.7. звертається з архіпастирськими Посланнями до кліру і мирян своєї єпархії;

10.8. надає згоду на рішення органів єпархіального управління, без якої вони не вступають в законну силу.

10.9. має особисту печатку та власний бланк з релігійною символікою, де зазначається його ім'я та титул.

11. В обов'язки єпархіального архієрея входить:

11.1. діяльно та власним прикладом піклуватися про збереження чистоти православної віри, християнської моралі і побожності серед кліру та пастви єпархії;

11.2. відправляти регулярно богослужіння і проповідувати, стежити за побожним відправленням богослужіння кліром єпархії;

11.3. піклуватися про призначення священнослужителів на парафії;

11.4. відповідати за виконання положень статутних документів Православної Церкви України та єпархіального Статуту, постанов Соборів і Священного Синоду, указів та розпоряджень Предстоятеля;

11.5. за визначеною формою представляти Священному Синоду щорічний звіт про свою діяльність та про адміністративно-релігійний і фінансово-господарський стан єпархії.

11.6. скликати єпархіальні збори, засідання єпархіальної ради і головувати на них;

11.7. затверджувати статuti парафій та інших церковних підрозділів, які входять до складу його єпархії (окрім тих, затвердження яких згідно до

статутних документів Православної Церкви України належить Митрополиту Київському і всієї України);

11.8. згідно з церковними канонами відвідувати парафії своєї єпархії і здійснювати контроль за діяльністю духовенства та парафіяльних рад згідно з їх статутами;

11.9. дбати про належний духовний і освітній рівень духовенства своєї єпархії;

11.10. мати архіпастирський нагляд за життям і діяльністю монастирів своєї єпархії;

11.11. представляти для призначення Священним Синодом ректорів вищих духовних навчальних закладів;

11.12. надавати відпустки духовенству;

11.13. клопотати перед Митрополитом Київським і всієї України про церковні нагороди для духовенства і мирян, а також самому нагороджувати в межах своєї компетенції відповідно до Положення про нагороди в Українській Православній Церкві (Православній Церкві України);

11.14. надавати благословення на відкриття нових парафій;

11.15. благословляти будівництво і ремонт храмів, молитовних будинків і каплиць та турбуватися про їх зовнішній та внутрішній вигляд відповідно до православної церковної традиції;

11.16. освячувати храми, каплиці і молитовні будинки;

11.17. розпоряджатися фінансами єпархії, укладати від імені єпархії угоди, видавати доручення, відкривати рахунки в банківських установах;

11.18. здійснювати контроль за релігійною, адміністративною та фінансовою діяльністю парафій, монастирів, навчальних закладів та інших підрозділів єпархії;

11.19. піклуватися про благодійницьку діяльність і гуманітарну допомогу;

11.20. піклуватися про забезпечення парафій усім необхідним для звершення богослужінь;

11.21. здійснювати церковний суд над духовенством і церковнослужителями у першій інстанції;

11.22. вирішувати відповідно до церковних канонів питання, які виникають при укладенні церковних шлюбів і розлучень;

11.23. вирішувати питання, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном єпархії згідно з чинним законодавством України;

11.24. піклуватися про виготовлення і розповсюдження церковних інформаційних видань (друкованих та електронних);

11.25. стежити за церковною дисципліною духовенства та його моральним станом.

12. З метою виконання своїх обов'язків єпархіальний архієрей:

12.1. особисто керує поточною діяльністю управління єпархії, здійснює організаційно-канонічне керівництво релігійними організаціями, що входять до складу єпархії;

12.2. призначає і звільняє настоятелів і членів кліру парафій та подає на затвердження Священного Синоду ректорів вищих духовних навчальних закладів, настоятелів (настоятельниць) монастирів;

12.3. діє від імені єпархії без довіреності у відносинах з іншими єпархіями Православної Церкви України, іншими релігійними організаціями, органами державної влади і місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, іншими підприємствами, установами та організаціями, з усіх питань діяльності управління єпархії;

12.4. вчиняє від імені управління єпархії правочини, укладає договори, угоди та контракти, видає довіреності на право представництва управління, відкриває рахунки в банківських установах, в тому числі в іноземній валюті;

12.5. самостійно розпоряджається майном, коштами та майновими правами управління єпархії для забезпечення його поточної діяльності в межах, встановлених Статутом Православної Церкви України, Статутом (положенням) про управління Православної Церкви України, рішеннями її органів, власним Статутом Управління єпархії та чинним законодавством України;

12.6. підписує офіційну документацію єпархії, забезпечує зберігання документів єпархії;

12.7. скликає засідання єпархіальних зборів та єпархіальної ради та головує на них;

12.8. приймає рішення про заснування релігійних братств (сестринств), місіонерських товариств (місій), духовних та інших навчальних закладів (крім вищих навчальних закладів), а також підприємств, товариств, асоціацій, інших об'єднань громадян, засобів масової інформації, фондів, музеїв, бібліотек, добродійних закладів, що діють на підставі власних установчих документів;

12.9. затверджує статuti релігійних організацій, які входять до складу єпархії, а також інших заснованих Управлінням єпархії установ, організацій;

12.10. підтверджує належність до Православної Церкви України всіх релігійних організацій та інших закладів, що входять до складу єпархії або засновані єпархією;

12.11. приймає і звільняє штатних працівників Управління єпархії, затверджує штатний розпис, розподіляє обов'язки між його працівниками;

12.12. видає укази, розпорядження, інструкції та інші документи, обов'язкові для підпорядкованих йому органів єпархії;

12.13. подає на затвердження Священного Синоду кандидатури ректорів вищих духовних навчальних закладів, керівників монастирів;

12.14. затверджує рішення щодо будівництва та ремонту храмів, молитовних будинків та інших культових будівель (споруд);

12.15. контролює релігійну та адміністративну діяльність релігійних організацій, які входять до складу єпархії;

12.16. приймає рішення щодо будь-яких інших питань, що стосуються поточної діяльності єпархії;

12.17. виконує інші функції, здійснює інші повноваження та вчиняє інші дії від імені Управління єпархії, що необхідні для забезпечення його діяльності, відповідно до власного Статуту Управління єпархії, Статуту Православної Церкви України, Статуту (положення) про управління Православної Церкви України та рішень її органів.

13. Організаційна структура Управління визначається єпархіальним архієреєм та затверджується його указом.

14. Овдіолою єпархією тимчасово керує архієрей, призначений Митрополитом Київським і всієї України. Тимчасово керуючий єпархією архієрей не приймає рішень, які стосуються реорганізації єпархіального

життя, не переміщає духовенства на парафіях і не робить суттєвих змін в єпархіальному житті.

15. Під час удівства єпархії Єпархіальна рада створює комісію для інвентаризації єпархіального майна і складає відповідний акт для передачі єпархії новопризначеному архієрею.

16. Церковне майно, яким володів спочилий архієрей за своїм положенням і посадою і яке знаходиться в офіційній архієрейській резиденції, після його смерті переходить у власність єпархії. Особисте майно спочилого архієрея успадковується відповідно до чинного законодавства України.

17. Єпархіальним архієреям надається право відлучатися зі своїх єпархій з поважних причин на термін не більше 14 днів, не отримуючи попереднього дозволу вищої церковної влади; на більший термін відлучення архієрей повинен брати дозвіл у Предстоятеля в установленому порядку.

18. Утримання єпархіальних архієреїв визначається єпархіальним управлінням. При звільненні на спокій і вихід на пенсію – пенсія визначається відповідно до пенсійного законодавства України.

Архієрей, звільнений на спокій, на його прохання за потреби отримує довічне утримання від єпархії, якій він служив до свого звільнення.

Архієрей, осуджений церковним судом, оселяється в одному з монастирів Православної Церкви України, визначеному Священним Синодом, та має утримання від цього монастиря.

Єпархіальні збори

19. Єпархіальні збори складаються з кліру, ченців та мирян, які мешкають на території єпархії і є членами релігійних організацій, які входять до її складу. Єпархіальні збори скликаються єпархіальним архієреєм регулярно, але не рідше одного разу на рік, а також на його розсуд (за потреби), за рішенням єпархіальної ради або на вимогу не менше 1/3 членів попередніх єпархіальних зборів. Кількісний склад, порядок утворення та діяльності єпархіальних зборів визначається статутними документами Православної Церкви України та рішеннями її органів.

20. Головою епархіальних зборів є епархіальний архієрей (за посадою). Епархіальні збори обирають заступника голови і секретаря епархіальних зборів. Заступник голови може керувати епархіальними зборами за дорученням епархіального архієрея. Секретар несе відповідальність за підготовку протоколів засідань епархіальних зборів.

21. Епархіальні збори вважаються повноважними за умови присутності простої більшості їх членів. Рішення епархіальних зборів приймаються більшістю голосів присутніх членів епархіальних зборів. У випадку однакової кількості голосів, голос голови епархіальних зборів є вирішальним. Постанови епархіальних зборів підписуються епархіальним архієреєм.

22. Епархіальні збори, зокрема:

22.1. обирають делегатів для участі у Помісному Соборі Православної Церкви України;

22.2. обирають членів епархіальної ради;

22.3. заслуховують зведений звіт про діяльність релігійних організацій, що входять до складу єпархії (в тому числі релігійних громад) та приймають рішення за результатами розгляду такого звіту;

22.4. мають право вносити пропозиції на розгляд Священного Синоду щодо змін і доповнень до Статуту Управління єпархії.

23. Епархіальна рада є керівним органом Управління єпархії в період між епархіальними зборами. Епархіальна рада створюється за рішенням епархіального архієрея і складається щонайменше з чотирьох осіб (в широку епархіальну раду входять всі благочинні (декани) єпархії і члени епархіальної ради), двох мирян і двох кліриків, які призначаються епархіальними зборами відповідно до статутних документів Православної Церкви України. Кількісний склад, порядок утворення та діяльності епархіальної ради визначається статутними документами Православної Церкви України та рішеннями її органів.

24. Головуючим на засіданнях епархіальної ради є епархіальний архієрей (за посадою). Епархіальна рада засідає регулярно, але не рідше одного разу на півроку. Засідання епархіальної ради вважається повноважним, якщо на ньому присутня більшість її членів. Епархіальна рада працює на підставі порядку денного, запропонованого головуєчим. Епархіальний архієрей призначає секретаря епархіальної ради з числа її

членів. Секретар відповідає за підготовку матеріалів і складає протоколи засідань єпархіальної ради. Рішення єпархіальної ради підписує єпархіальний архієрей.

25. Єпархіальна рада відповідно до покладених на неї завдань:

25.1. здійснює підготовку засідань єпархіальних зборів, затверджує порядок денний єпархіальних зборів;

25.2. виконує рішення єпархіальних зборів та звітує перед ними;

25.3. визначає джерела формування коштів, необхідних для функціонування Управління єпархії;

25.4. визначає межі благочинь (деканатів), а також, за потреби – межі релігійних громад (парафій);

25.5. приймає установи (організації) до складу благочинь;

25.6. попередньо розглядає звіти благочинних та пропонує за результатами такого розгляду проекти рішень для прийняття єпархіальними зборами;

25.7. стежить за життям парафій єпархії, а також всіх молитовних приміщень;

25.8. веде облік та здійснює інвентаризацію майна організацій, що входять до складу єпархії;

25.9. приймає рішення про проведення реставрації та ремонту культових будівель;

25.10. здійснює інші повноваження, прямо не віднесені до виключної компетенції єпархіальних зборів.

26. Єпархіальна рада має право церковного суду першої інстанції.

Єпархіальне управління та інші єпархіальні установи

27. Єпархіальне управління є виконавчо-розпорядчим органом єпархії, знаходиться під безпосереднім керівництвом єпархіального архієрея і разом з іншими єпархіальними установами покликане допомагати архієрею в здійсненні його виконавчої влади.

28. Єпархіальний архієрей керує діяльністю єпархіального управління і всіх єпархіальних установ, призначає та звільняє посадових осіб згідно зі штатним розкладом.

29. Діяльність єпархіальних управлінь, як і інших єпархіальних установ регламентується єпархіальними статутами та архієрейськими розпорядженнями.

30. Кожне єпархіальне управління повинно мати канцелярію, бухгалтерію, архів та необхідну кількість інших відділів, які забезпечують видавничу, інформаційну, соціально-благодійницьку, просвітницько-виховну, будівельно-реставраційну, господарську та інші види єпархіальної діяльності.

Управління єпархії має печатку, штамп та бланки зі своїм найменуванням, кодом ЄДРПОУ і релігійною символікою.

31. Секретар єпархіального управління несе відповідальність за діловодство єпархії і в межах, визначених єпархіальним архієреєм, допомагає йому в управлінні єпархією та в керівництві єпархіальним управлінням.

Благочиння (Деканати)

32. Єпархія ділиться на благочиння (деканати) на чолі з благочинними, які обираються духовенством благочиння і призначаються єпархіальним архієреєм.

33. Межі благочинь (деканатів) визначаються з огляду на світський адміністративний поділ та церковне благо.

34. До обов'язків благочинного (декана) належить:

34.1. турбота про збереження чистоти православної віри і належне духовно-моральне виховання віруючих;

34.2. нагляд за відправленням богослужінь, за станом церковної проповіді, за достойним станом вівтаря, престолу, жертовника та всього храму в цілому;

34.3. турбота про виконання постанов і розпоряджень єпархіальної влади;

34.4. контроль за своєчасним надходженням парафіяльних внесків на утримання єпархії;

34.5. надання порад священнослужителям як стосовно виконання ними своїх обов'язків, так і стосовно їх особистого життя;

34.6. вирішення суперечок між духовенством і парафіяльними радами без формального судочинства і з доповіддю про найбільш значимі та вагомі інциденти єпархіальному архієрею.

34.7. розслідування церковних правопорушень за вказівкою єпархіального архієрея;

34.8. клопотання перед єпархіальним архієреєм про церковні нагороди духовенства і мирян;

34.9. внесення пропозицій єпархіальному архієрею щодо заміщення вакантних посад у парафіях;

34.10. піклування про задоволення релігійних потреб віруючих у парафіях, де тимчасово відсутні священнослужителі;

34.11. спостереження за будівництвом і ремонтом храмів у межах благочиння (деканату);

34.12. турбота про забезпечення храмів усім необхідним для звершення богослужінь і нормального парафіяльного діловодства;

34.13. піклування про розповсюдження газет, журналів та іншої духовної літератури;

34.14. виконання інших обов'язків, покладених на нього єпархіальним архієреєм.

35. Благочинний повинен не менше одного разу на рік відвідувати всі парафії свого благочиння для перевірки належного відправлення богослужінь, внутрішнього і зовнішнього вигляду храмів, а також для перевірки належного ведення парафіяльних справ.

36. З благословення єпархіального архієрея, на прохання настоятеля, парафіяльної ради або парафіяльних зборів благочинний може проводити засідання парафіяльних зборів.

37. З благословення єпархіального архієрея благочинний може скликати священників для розгляду загальних церковних потреб благочиння.

38. Щорічно благочинний представляє єпархіальному архієрею звіт про стан благочиння і про свою діяльність.

39. Діяльність благочинного фінансується з коштів його парафії, а за необхідності – із загальноєпархіальних внесків.

VIII. ПАРАФІЇ (РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ)

1. Парафія – це місцева громада православних християн Православної Церкви України, яка складається з кліриків (священників та дияконів), причту (псаломщиків та інших церковнослужителів) і мирян та знаходиться під канонічним управлінням свого єпархіального архієрея і призначеного ним священника – настоятеля.

2. Парафія є неприбутковою релігійною організацією (що відповідає вимогам пункту 133.4 статті 133 Податкового Кодексу України) зі статусом юридичної особи, яка має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнові та особисті немайнові права, бути позивачем і відповідачем у суді, має самостійний баланс, може мати печатку, штамп та бланки зі своїм найменуванням і релігійною символікою, банківські рахунки, в тому числі в іноземній валюті.

3. Для отримання статусу та прав юридичної особи парафія здійснює реєстрацію власного Статуту та інші реєстраційні процедури у порядку, визначеному законодавством України.

4. У відповідності до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, рішень органів Управління єпархії, власного Статуту та положень законодавства України, з метою спільного здійснення членами парафії права на свободу сповідання, вираження та поширення православної віри, парафія має, зокрема, право:

4.1. поширювати християнську віру і вчення Православ'я;

4.2. організовувати та проводити богослужіння, паломництва, релігійні обряди, релігійні свята, фестивалі, концерти, лекції, конкурси та інші масові заходи для поширення християнської віри;

4.3. засновувати заклади освіти, крім вищої, зокрема вищої духовної, у тому числі недільні школи, а також підприємства, установи, організації, асоціації, інші об'єднання громадян, засоби масової інформації (крім телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги), фонди, музеї, бібліотеки, добродійні заклади, притулки, інтернати, зі статусом юридичної особи, що діють на підставі власних установчих документів, відповідно до законодавства України;

4.4. здійснювати місію, катехитичну, видавничу, інформаційну, благодійну та інші види діяльності (в тому числі через засновані Парафією підприємства, установи і організації);

4.5. займатись справами милосердя та благодійності, релігійної освіти, навчання та виховання, розробляти та здійснювати програми соціальної опіки, надавати благодійну допомогу в лікарнях, шпиталях, дитячих будинках і закладах освіти, в тому числі для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у військових частинах, місцях позбавлення волі, відповідно до законодавства України;

4.6. забезпечувати духовне дозвілля дітей, молоді та дорослих, створюючи гуртки та студії творчості, клуби та центри, оздоровчі табори відпочинку, спортивні секції, бібліотеки, читальні зали тощо;

4.7. організовувати та/або сприяти виїзду груп дітей та молоді на відпочинок та оздоровлення як в Україні, так і за кордон; проводити духовно-просвітницькі заходи (християнські концерти, таборування, фестивалі, семінари, соціальні проекти, а також організовувати групи для біблійного навчання);

4.8. здійснювати будівництво культових будівель, споруд та інших об'єктів нерухомості, їх реконструкцію (реставрацію), капітальний і поточний ремонт;

4.9. у встановленому законодавством України порядку виготовляти, розповсюджувати в Україні та за її межами предмети релігійного призначення, релігійну літературу та інші інформаційні матеріали релігійного змісту;

4.10. запрошувати священнослужителів, проповідників, наставників та інших представників релігійних організацій, керівні центри яких знаходяться за межами України, які є іноземними громадянами, для допомоги в пастирській та іншій діяльності;

4.11. налагоджувати, підтримувати міжнародні зв'язки із зарубіжними релігійними, громадськими та іншими організаціями;

4.12. використовувати для своїх потреб будівлі і майно, що надаються парафії на договірних засадах державними та громадськими організаціями, юридичними та фізичними особами, в тому числі резидентами іноземних держав;

4.13. звертатися за добровільними фінансовими та іншими пожертвуваннями в Україні та за її межами, отримувати їх та самостійно розпоряджатися отриманими грошовими коштами та іншим майном (майновими правами);

4.14. отримувати кошти та будь-яке інше майно (будинки, споруди, приміщення, транспортні засоби, інвентар, прилади тощо) від підприємств, установ, організацій, в тому числі благодійних, а також фізичних осіб, як резидентів України, так і резидентів інших держав;

4.15. надавати самостійно та/або через спеціальні фонди благодійну допомогу, використовуючи з цією метою власні кошти та інші активи;

4.16. володіти на праві власності та інших правових підставах (право оренди, користування тощо) нерухомим майном в порядку, встановленому законодавством України;

4.17. набувати для власних потреб майно, майнові права тощо; реалізовувати будь-які інші права та здійснювати будь-яку іншу діяльність, що прямо не заборонена чинним законодавством України.

5. Парафія у своїй діяльності керується статутними документами Православної Церкви України, постановами Помісних та Архієрейських Соборів Православної Церкви України, постановами Священного Синоду, указами та розпорядженнями єпархіального архієрея, власним парафіяльним Статутом, а також законодавством України.

6. Парафія утворюється з благословення єпархіального архієрея на загальних зборах віруючих.

7. Управління Парафією здійснюється відповідно до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, рішень органів Управління єпархії, власного Статуту парафії та норм законодавства України. Органами управління Парафії є парафіяльні збори, парафіяльна рада, настоятель.

8. Релігійна громада, яка бажає увійти до складу Православної Церкви України, повідомляє про це відповідне Управління єпархії, яке може таку громаду прийняти чи не прийняти. Релігійна громада, яка вступає в юрисдикцію Православної Церкви України, повинна визнати і прийняти до виконання її статутні документи та відповідно внести зміни і доповнення до свого попереднього Статуту.

Парафіяни

9. Членство в парафії (релігійній громаді) ґрунтується на принципах вільного волевиявлення. Членами парафії можуть бути віруючі особи православного віросповідання – клірики (священники та диякони), причт (псаломщики та інші церковнослужителі) і миряни, які досягли 18-річного віку, які визнають обов'язковість статутних документів Православної Церкви України та Статуту парафії, регулярно беруть участь у богослужіннях, сповідаються та причащаються, перебувають у канонічному послухові настоятелю і не перебувають під заборонаю чи іншим церковним осудженням, що забороняє повноцінну участь у богослужбовому житті.

10. Парафія (Релігійна громада) на власний розсуд приймає нових та виключає існуючих членів. Рішення про прийняття нових або виключення існуючих членів парафії приймається парафіяльними зборами простою більшістю голосів присутніх членів.

Прийняття нових членів парафії здійснюється за заявницьким принципом, а рішення про виключення членів парафії має бути обґрунтованим (зокрема, але не виключно, на підставі відступлення від канонів, постанов Православної Церкви України або невідповідності вимогам, викладеним у цьому пункті). Парафіяльна рада веде відкритий реєстр членів парафії.

11. Кожен парафіянин зобов'язаний брати участь у богослужінні, регулярно приступати до Таїнств Покаяння (сповіді) і Святого Причастя, зберігати канони і церковні постанови, звершувати діла віри, намагатися духовно удосконалювати себе і сприяти матеріальному забезпеченню потреб парафії, в тому числі кліриків, хору та парафіяльних працівників.

Клір та причт

12. Клір парафії визначається у такому складі: священник та диякон. До причту відноситься псаломщик (дяк) та інші церковнослужителі: іподиякони, читці, паламарі. Число членів кліру та причту може бути збільшене чи скорочене єпархіальною владою на прохання парафії у відповідності до її потреб, але повинно складатися не менше, як із двох осіб: священника і псаломщика (дяка).

13. Обрання і призначення священно- і церковнослужителів здійснюється єпархіальним архієреєм.

14. Щоб бути рукопокладеним на диякона чи священника, необхідно:

14.1. бути членом Православної Церкви України;

14.2. бути повнолітнім, чоловічої статі;

14.3. мати необхідні моральні якості;

14.4. мати необхідну богословську підготовку;

14.5. мати свідчення духівника про відсутність канонічних перешкод для рукопокладення;

14.6. не знаходитися під церковним чи цивільним судом;

14.7. скласти церковну присягу.

15. Члени кліру та причту можуть переміщатися і звільнятися зі своїх парафій єпархіальним архієреєм за особистим проханням, проханням парафії, за церковною доцільністю або внаслідок церковного судового вироку, який набув сили.

16. Клір та причт парафії несе відповідальність за духовно-моральний стан парафії і за виконання своїх богослужбових і пастирських обов'язків.

17. Члени кліру не можуть залишати парафію без дозволу церковної влади, отриманого в установленому порядку.

18. Священнослужитель може брати участь у звершенні богослужіння в іншій парафії за згодою єпархіального архієрея тієї єпархії, в якій така парафія знаходиться, або з дозволу благочинного чи настоятеля за наявності посвідчення, яке підтверджує його канонічну правоздатність.

19. Згідно з 13-м правилом IV Вселенського Собору і 17-м правилом VI Вселенського Собору священнослужителі можуть бути прийняті в іншу єпархію тільки за наявності відпускної грамоти єпархіального архієрея.

Парафіяльні збори

20. Вищим органом управління парафії є парафіяльні збори, очолювані настоятелем. Парафіяльні збори складаються з усіх членів парафії, включених в реєстр членів парафії, крім тих, що перебувають під заборонаю чи церковним осудженням, що забороняє повноцінну участь у богослужбовому житті.

21. Головою парафіяльних зборів є настоятель (за посадою). Якщо настоятеля не призначено, парафіяльні збори обирають голову з числа своїх членів. Парафіяльні збори обирають секретаря парафіяльних зборів, що готує протоколи засідань парафіяльних зборів.

22. Парафіяльні збори скликаються настоятелем, єпархіальним архієреєм, парафіяльною радою, або на вимогу 1/3 членів парафії, не рідше одного разу на рік. Парафіяльні збори вважаються правомочними за умови присутності більшості членів парафії. Присутність на парафіяльних зборах членів парафії у кількості, достатньої для прийняття ними рішень, встановлюється реєстраційною комісією, яка складає реєстр учасників парафіяльних зборів. Рішення парафіяльних зборів приймаються простою більшістю голосів присутніх членів парафії, крім випадків, встановлених законодавством України. Протоколи парафіяльних зборів підписуються головою та секретарем парафіяльних зборів. Парафіяльні збори проводяться згідно з прийнятим порядком денним, запропонованим головою зборів.

23. Парафіяльні збори, зокрема:

23.1. приймають Статут парафії, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього шляхом викладення у новій редакції, при цьому статут парафії затверджується єпархіальним архієреєм – керуючим єпархією;

23.2. приймають нових та виключають існуючих членів парафії (релігійної громади), при цьому прийняття нових членів релігійної громади

здійснюється за заявницьким принципом, а рішення про виключення членів релігійної громади має бути обґрунтованим (зокрема, але не виключно, на підставі відступлення від канонів, постанов Православної Церкви України або через невідповідність вимогам, викладеним у Статуті парафії);

23.3. з числа членів парафії обирають та звільняють голову та членів парафіяльної ради та ревізійної комісії (при цьому єпархіальний архієрей має право не погодити обрання настоятеля головою парафіяльної ради);

23.4. визначають порядок роботи парафіяльної ради;

23.5. обирають делегатів на єпархіальні збори;

23.6. затверджують план фінансово-господарської діяльності парафії та її річний бюджет, що включає інформацію про розміри відрахувань на загальноцерковні та єпархіальні потреби, благодійність та релігійно-просвітницькі цілі;

23.7. приймають рішення про здійснення будівництва, реконструкції (реставрації) та ремонту культових будівель та споруд, інших об'єктів нерухомості, що перебувають у власності парафії або належать їй на інших правових підставах;

23.8. ухвалюють рішення щодо затвердження планів та проектно-кошторисної документації на будівництво, реконструкцію (реставрацію) та ремонт культових будівель та споруд, інших об'єктів нерухомості, що перебувають у власності парафії або належать їй на інших правових підставах;

23.9. затверджують і подають на розгляд та затвердження єпархіальної ради та єпархіальних зборів річні фінансові звіти та звіти щодо діяльності парафії, звіти ревізійної комісії;

23.10. у відповідності до положень статутних документів Православної Церкви України, власного Статуту парафії та законодавства України, визначають порядок володіння, користування та розпорядження майном парафії, що належить їй на правах власності та інших правових підставах;

23.11. приймають рішення про вчинення парафією будь-яких правочинів, предметом яких є нерухоме майно, що належить парафії на праві власності, інших правових підставах або перебуває у користуванні

парафії, при цьому таке рішення затверджується єпархіальним архієреєм – керуючим єпархією;

23.12. обговорюють і приймають клопотання, звернення до єпархіального архієрея і органів державної влади;

23.13. розглядають скарги на членів парафіяльної ради, ревізійної комісії та на причт та приймають рішення за результатами такого розгляду, при цьому скарги на настоятеля розглядаються у присутності і під головуванням благочинного (декана) та/або письмово уповноваженого єпархіальним архієреєм священнослужителя;

23.14. вживають заходів щодо збереження церковного майна;

23.15. приймають рішення про заснування закладів освіти (крім вищої, зокрема вищої духовної), у тому числі недільних шкіл, а також підприємств, установ, організацій, асоціацій, інших об'єднань громадян, засобів масової інформації (крім телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги), фондів, музеїв, бібліотек, благодійних закладів, притулків, інтернатів, зі статусом юридичної особи, що діють на підставі власних установчих документів, відповідно до законодавства України, при цьому таке рішення затверджується єпархіальним архієреєм – керуючим єпархією.

Парафіяльна рада

24. Парафіяльна рада є органом управління парафії в період між парафіяльними зборами. Парафіяльна рада підзвітна парафіяльним зборам. Парафіяльна рада складається з настоятеля (за посадою), голови (церковного старости), його помічника (заступника) та скарбника (бухгалтера). Голова та члени парафіяльної ради обираються парафіяльними зборами з числа членів парафії за ознаками компетентності, морального авторитету та відданості Православній Церкві України, строком на три роки. Голова та члени парафіяльної ради можуть бути переобрані. Настоятель може бути головою парафіяльної ради. Єпархіальний архієрей має право своїм указом тимчасово призупинити повноваження голови або члена парафіяльної ради у разі, якщо останній не визнає або порушує церковні канони, положення статутних документів Православної Церкви України або власного Статуту парафії, з подальшим

вирішенням питання про звільнення такого голови або члена парафіяльної ради парафіяльними зборами.

25. Головуючим на засіданнях парафіяльної ради є голова парафіяльної ради (за посадою). Засідання парафіяльної ради скликаються головою парафіяльної ради. Парафіяльна рада засідає регулярно, але не рідше ніж один раз на місяць. Засідання парафіяльної ради вважається повноважним, якщо на ньому присутня більшість її членів. Парафіяльна рада працює на підставі порядку денного, запропонованого головуєчим. Рішення парафіяльної ради приймаються більшістю голосів від загальної кількості її складу. Рішення парафіяльної ради підписує голова парафіяльної ради.

26. Парафіяльна рада відповідно до покладених на неї завдань:

26.1. веде відкритий реєстр членів парафії та забезпечує постійну наявність копії такого реєстру в Управлінні єпархії;

26.2. здійснює підготовку засідань парафіяльних зборів;

26.3. скликає парафіяльні збори;

26.4. забезпечує виконання рішень парафіяльних зборів та звітує перед ними;

26.5. визначає джерела формування коштів та майна, необхідних для функціонування парафії;

26.6. готує та подає на розгляд та затвердження парафіяльним зборам проекти плану фінансово-господарської діяльності парафії та її річного бюджету, що включає інформацію про розміри відрахувань на благодійність та релігійно-просвітницькі цілі;

26.7. готує та подає на розгляд та затвердження парафіяльним зборам річні фінансові звіти та звіти щодо діяльності парафії;

26.8. приймає рішення про надання згоди на вчинення парафією правочину, якщо вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує суму у розмірі 10 мінімальних заробітних плат;

26.9. приймає рішення про надання житла клірикам та членам причту парафії у тих випадках, коли вони його потребують;

26.10. пропонує на затвердження парафіяльним зборам проекти клопотань, звернень до єпархіального архієрея і органів державної влади;

26.11. звертається до єпархіального архієрея з проханнями і пропозиціями про заміщення вакансій членів кліру;

26.12. несе відповідальність за цілісність майна, що перебуває у власності або користуванні парафії і веде його облік;

26.13. вживає заходів для підтримання порядку під час здійснення богослужінь;

26.14. затверджує штатний розпис, визначає розміри утримання членів кліру і причту, парафіяльної ради та настоятеля;

26.15. у відповідності зі штатним розписом парафії приймає та звільняє штатних працівників парафії (окрім членів кліру), розподіляє обов'язки між працівниками парафії, про що голова парафіяльної ради видає накази;

26.16. приймає рішення про укладення цивільно-правових угод з підрядниками та іншими особами;

26.17. приймає рішення з інших питань щодо поточної діяльності парафії та здійснює інші повноваження, прямо не віднесені до виключної компетенції парафіяльних зборів.

27. Поточне керівництво парафією здійснює голова парафіяльної ради, який обирається парафіяльними зборами. У своїй діяльності голова парафіяльної ради підзвітний парафіяльним зборам та єпархіальному архієрею. Голова парафіяльної ради без довіреності діє від імені парафії у фінансово-господарських та адміністративних правовідносинах з органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності та підпорядкування, фізичними особами, а також у судах всіх інстанцій.

28. Голова парафіяльної ради, в межах та в порядку, визначеними парафіяльними зборами та парафіяльною радою, розпоряджається майном, що належить парафії на праві власності та інших правових підставах, вчиняє від імені парафії правочини, укладає договори, угоди та контракти, видає довіреності на право представництва парафії у відносинах з третіми особами, відкриває рахунки в банківських установах, в тому числі в іноземній валюті. Голова парафіяльної ради також видає накази про прийняття та звільнення штатних працівників парафії відповідно до рішень парафіяльної ради. Голова парафіяльної ради виконує інші функції, здійснює інші повноваження та вчиняє інші дії від імені парафії, що

необхідні для забезпечення її поточної діяльності, відповідно до власного Статуту парафії, статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, рішень органів Управління єпархії.

29. Обов'язки помічника (заступника) голови парафіяльної ради визначаються парафіяльною радою.

30. Скарбник (бухгалтер) здійснює облік і збереження грошових сум та пожертвувань, складає фінансові звіти, відповідає за своєчасне складання і подання поточної бухгалтерської та податкової звітності. Не може бути обрана скарбником особа, яка є членом сім'ї настоятеля та/або голови парафіяльної ради, перебуває з ними в духовному родстві (є хрещеним батьком (матір'ю) по відношенню до дитини настоятеля та/або голови парафіяльної ради, або така, що спільно з настоятелем та/або головою парафіяльної ради є хрещеними батьками однієї дитини).

31. У разі переобрання всього складу парафіяльної ради, а також у випадку переобрання або смерті голови парафіяльної ради, парафіяльні збори утворюють комісію з трьох членів, яка перевіряє наявність майна та коштів парафії і складає акт перевірки. Парафіяльна рада приймає цінності на підставі такого акту.

Настоятель

32. Настоятель призначається та звільняється єпархіальним архієреєм. Парафіяльні збори можуть письмово висловлювати пропозиції єпархіальному архієрею щодо призначення та звільнення настоятеля. У своїй діяльності настоятель підзвітний єпархіальному архієрею та парафіяльним зборам. Настоятель за посадою є членом парафіяльної ради і може бути обраний головою парафіяльної ради.

33. У відповідності із статутними документами Православної Церкви України, рішеннями її органів, рішеннями органів Управління єпархії, власним Статутом парафії, настоятель, зокрема:

33.1. скликає засідання парафіяльних зборів та головує на них;

33.2. забезпечує виконання рішень парафіяльних зборів, парафіяльної ради та єпархіального архієрея;

33.3. представляє парафію у відносинах з третіми особами при вирішенні канонічних, богослужбових, катехитичних, навчально-пастирських, благодійних та церковно-громадських питань;

33.4. організовує катехитичну, благодійну, церковно-суспільну, освітню та просвітницьку діяльність парафії;

33.5. здійснює нагляд за станом культових будівель (споруд) і наявністю необхідного майна для здійснення богослужіння та іншої діяльності парафії у відповідності з її цілями і завданнями;

33.6. призначає осіб, які беруть участь у богослужінні (окрім членів кліру) та в іншій діяльності парафії;

33.7. здійснює керівництво кліром і причтом у виконанні ним богослужбових і пастирських обов'язків;

33.8. духовно опікується православними віруючими, зокрема, членами парафії;

33.9. вживає заходів з метою забезпечення регулярного і відповідного церковному уставу звершення богослужінь, правильного та благоговійного читання і співу у храмі;

33.10. здійснює офіційне церковне листування, засвідчує і видає свідоцтва (довідки) про здійснення у парафії хрещень та вінчань (прийняття шлюбу);

33.11. забезпечує зберігання документів парафії;

33.12. організовує роботу недільної школи, парафіяльної бібліотеки, благодійну, церковно-громадську та просвітницьку діяльність парафії;

33.13. забезпечує розповсюдження церковних газет, журналів та духовної літератури;

33.14. виконує інші функції, здійснює інші повноваження та вчиняє інші дії відповідно до Статуту парафії, статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, рішень органів Управління єпархії.

34. Виключно з дозволу єпархіального архієрея настоятель може в установленому порядку отримати відпустку і тимчасово залишити свою парафію.

Ревізійна комісія

35. Парафіяльні збори зі свого складу обирають ревізійну комісію парафії у складі голови та двох членів строком на три роки. Не може бути обрана членом ревізійної комісії особа, яка одночасно є членом парафіяльної ради, особа, яка є членом сім'ї настоятеля та/або голови парафіяльної ради, перебуває з ними в духовному родстві (є хрещеним батьком (матір'ю) по відношенню до дитини настоятеля та/або голови парафіяльної ради, або така, що спільно з настоятелем та/або головою парафіяльної ради є хрещеними батьками однієї дитини). Ревізійна комісія підзвітна парафіяльним зборам. Ревізійна комісія перевіряє фінансово-господарську діяльність парафії, збереження та облік майна, його використання за призначенням, проводить щорічну інвентаризацію, контролює грошові надходження і пожертви та витрати грошових коштів. Результати перевірок і відповідні рекомендації ревізійна комісія представляє на розгляд парафіяльних зборів. В разі виявлення зловживань ревізійна комісія інформує парафіяльні збори для прийняття необхідних рішень.

36. Ревізійна комісія:

36.1. регулярно, але не рідше ніж один раз на рік, проводить ревізії, що включають перевірки фінансово-господарської діяльності парафії, її фінансового статусу, законності та правильності ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності парафії;

36.2. готує та подає на розгляд та затвердження парафіяльним зборам звіти за результатами проведення ревізій фінансово-господарської діяльності парафії, перевірок законності та правильності ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності парафії;

36.3. щорічно проводить інвентаризацію майна парафії;

36.4. здійснює нагляд за складом майна парафії.

37. Про проведення перевірки ревізійна комісія складає звіти і подає їх парафіяльним зборам.

38. Парафія може бути припинена в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації – за рішенням парафіяльних зборів, прийнятим відповідно до власного Статуту парафії, статутних документів Православної Церкви України. У випадках та в порядку, передбачених законодавством України, парафія може бути ліквідована за рішенням суду.

39. Для припинення парафії парафіяльні збори призначають комісію з припинення (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) відповідно до статутних документів Православної Церкви України, власного Статуту парафії.

40. У разі припинення парафії (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) активи передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

41. Парафія є такою, що припинила свою діяльність, з дня внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань запису про її припинення.

42. До статуту парафії можуть вноситися зміни та доповнення шляхом викладення його в новій редакції. Рішення про внесення змін та доповнень до власного Статуту парафії шляхом викладення його в новій редакції приймається парафіяльними зборами в порядку, передбаченому її Статутом, статутними документами Православної Церкви України, та затверджується єпархіальним архієреєм.

Забороняється внесення до Статуту парафії положень, які прямо суперечать православним канонічним нормам, Священному Переданню і Писанню, статутним документам Православної Церкви України. Ухвалені парафіяльними зборами рішення щодо внесення таких положень є від початку не дійсними і не підлягають виконанню.

43. Зміни та доповнення до Статуту парафії, внесені шляхом викладення його у новій редакції, підлягають державній реєстрації в порядку і в терміни, передбачені законодавством України.

IX. МОНАСТІР

1. Монастир – церковний заклад, у якому живе та здійснює свою діяльність чоловіча або жіноча громада, що складається з осіб чернечого звання, об'єднаних обітницями цнотливості, безкорисливості та послуху, що присвятили себе молитві, праці та благочестивому життю.

2. Монастир є спільножитним. Він поповнюється за благословенням єпархіального архієрея особами православного віросповідання, не молодшими 18-літнього віку, які бажають вести чернечий спосіб життя.

3. Створення змішаних монастирів (з сумісним проживанням чоловіків та жінок) заборонене.

4. Засновником монастиря є релігійна організація «Київська Митрополія Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 42783113).

5. Вирішення питання про відкриття монастиря належить Священному Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України) після подання відповідного прохання єпархіальним архієреєм.

6. Ставропігійний статус надається монастирю за рішенням Священного Синоду.

7. Монастир керується у своїй діяльності Священним Переданням і Писанням, канонами та освяченою практикою Православної Церкви, статутними документами Православної Церкви України та рішеннями її керівних органів, указами єпархіального архієрея, указами Митрополита Київського і всієї України, власним Статутом монастиря, а також чинним законодавством України.

8. Монастир є неприбутковою релігійною організацією (що відповідає вимогам пункту 133.4 статті 133 Податкового Кодексу України) зі статусом юридичної особи, яка має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнові та особисті немайнові права, бути позивачем і відповідачем у суді, має самостійний баланс, печатку, штамп та бланки зі своїм найменуванням і релігійною символікою, банківські рахунки, в тому числі в іноземній валюті.

9. Монастир здійснює:

9.1. відправу богослужінь, обрядів, ходів та церемоній;

9.2. поширення релігійних переконань безпосередньо або через засоби масової інформації, в тому числі власні (на неприбутковій основі);

9.3. місіонерську діяльність;

9.4. справи милосердя та благодійності, релігійну освіту, навчання та виховання, соціальної опіки;

9.5. паломництво;

9.6. іншу діяльність, що відповідає правилам і традиціям Української Православної Церкви (Православної Церкви України) та чинному законодавству України.

10. Монастир може мати подвір'я та скити:

10.1. подвір'ям називається храм з житловими та іншими приміщеннями, що перебуває у віданні монастиря і знаходиться за його межами, проте в межах населеного пункту (на заселеній території);

10.2. скитом називається храм з житловими та іншими приміщеннями, що перебуває у віданні монастиря і знаходиться за його межами, на незаселених територіях;

10.3. чернеча громада скиту та (або) подвір'я є частиною чернечої громади монастиря;

10.4. подвір'я і скити перебувають у підпорядкуванні того ж єпархіального архієрея, що й монастир;

10.5. Подвір'я і скити можуть створюватися у формі відокремленого підрозділу монастиря.

11. Керівництво монастирем здійснюється відповідно до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, указів та розпоряджень Предстоятеля, власного Статуту монастиря та норм чинного законодавства України.

12. Органами монастирського управління є:

12.1. вищий орган управління монастиря - Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України);

12.2. колегіальний виконавчий і розпорядчий орган монастиря – Духовний Собор (Рада) під головуванням керівника (*Намісника / Ігумена / Настоятеля* – у чоловічих монастирях; *Настоятельниці / Ігумені* – у жіночих монастирях);

12.3. компетенція вищого органу управління монастиря визначається положеннями власного Статуту монастиря, а також положеннями статутних документів Православної Церкви України, іншими актами органів Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

13. Кандидатура на посаду *Намісника / Ігумена / Настоятеля* або *Настоятельниці / Ігумені* монастиря подається єпархіальним архієреєм Священному Синоду. Духовний Собор має право надавати свої пропозиції єпархіальному архієрею щодо кандидатури на посаду керівника монастиря.

14. У випадку, якщо єпархіальним архієреєм не подано пропозицій щодо кандидатури на вказану посаду, обов'язок виконання функцій керівника монастиря покладається на єпархіального архієрея відповідної єпархії, якій підпорядковується монастир.

15. Керівник монастиря призначається та звільняється Священним Синодом, про що видається указ Предстоятеля.

16. Духовний Собор створюється чернечою громадою монастиря.

17. Якщо чернеча громада монастиря складається не більше ніж з 10 (десяти) осіб, всі вони входять до складу Духовного Собору (Ради) монастиря. У випадку, якщо чернеча громада монастиря складається більше ніж з 10 (десяти) осіб, персональний склад Духовного Собору монастиря затверджує єпархіальний архієрей.

18. Рішення Духовного Собору (Ради) монастиря з питань, винесених на голосування, приймається простою більшістю голосів присутніх. У разі рівної кількості голосів вирішальним є голос керівника.

19. Збори Духовного Собору (Ради) монастиря вважаються правомочними, якщо на них присутні 2/3 від загального складу Духовного Собору (Ради) монастиря.

20. Духовний Собор (Рада):

20.1. обирає делегатів на єпархіальні та інші збори;

20.2. планує фінансово-господарську діяльність монастиря;

20.3. затверджує річний бюджет, включаючи розміри відрахувань на добродійність та релігійно-просвітницькі цілі;

20.4. затверджує плани та проектно-кошторисну документацію на будівництво та ремонт церковних будівель;

20.5. розглядає і подає на затвердження єпархіальному архієрею фінансові та інші звіти монастиря;

20.6. затверджує штатний розпис;

20.7. визначає утримання чернечої громади монастиря;

20.8. у рамках, які окреслюють статутні документи Православної Церкви України та рішення її органів, власний Статут монастиря, визначає порядок володіння, користування та розпорядження майном монастиря, що належить йому на праві власності або інших правових титулах;

20.9. обговорює і приймає клопотання, звернення до єпархіального архієрея, органів державної влади та управління;

20.10. забезпечує монастир необхідним майном та харчуванням чернечої громади монастиря;

20.11. звертається до єпархіального архієрея з проханням про зведення у священний сан.

21. Очолює Духовний Собор (Раду) керівник монастиря.

22. Керівник монастиря:

22.1. здійснює поточне керівництво монастирем;

22.2. скликає Духовний Собор (Раду) і головує на ньому;

22.3. має право накладати «вето» на рішення Духовного Собору з наступним переданням цього питання на вирішення єпархіального архієрея;

22.4. повноважно представляє монастир при вирішенні канонічних, богослужбових, катехізаторських, педагогічних, благодійних та церковно-громадських питань;

22.5. у відповідності зі штатним розписом призначає та звільняє працівників і службовців монастиря;

22.6. без довіреності діє від імені монастиря у відносинах з третіми особами (як фізичними так і юридичними), в тому числі у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами, судовими інстанціями, іншими підприємствами, установами та організаціями, як в Україні так і за її

межами, у випадку необхідності видає доручення для виконання відповідних завдань;

22.7. від імені монастиря вчиняє правочини, укладає договори, угоди, контракти і вступає в зобов'язання, відкриває рахунки в банківських установах, в тому числі в іноземній валюті, розпоряджається коштами на банківських рахунках та підписує фінансово-господарські документи;

22.8. самостійно розпоряджається майном, коштами та майновими правами монастиря для забезпечення його поточної діяльності в межах, встановлених власним Статутом монастиря;

22.9. здійснює офіційне церковне листування та подає єпархіальному архієрею щорічні звіти про стан монастиря;

22.10. несе відповідальність за духовно-моральний стан чернечої громади монастиря;

22.11. відповідає за цілісність майна, що знаходиться у власності або користуванні монастиря, і веде його облік;

22.12. у порядку передбаченому власним Статутом монастиря розпоряджається коштами монастиря;

22.13. в межах діяльності монастиря видає укази, розпорядження, інструкції та інші документи;

22.14. приймає рішення щодо будь-яких інших питань, які стосуються поточної діяльності монастиря;

22.15. виконує інші функції, здійснює інші повноваження та вчиняє інші дії від імені монастиря, що необхідні для забезпечення його діяльності, відповідно до власного Статуту монастиря, статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів.

23. Усі офіційні документи монастиря підписуються керівником.

24. Монастир здійснює володіння, користування та розпорядження майном, що належить йому на праві власності та інших правових титулах.

25. Майно монастиря формується з джерел, не заборонених чинним законодавством України.

26. Порядок використання коштів і майна монастиря визначається керівником відповідно до власного Статуту монастиря. При цьому, майно

та кошти монастиря використовуються виключно для реалізації мети, цілей та напрямів його діяльності, а також для фінансування видатків на утримання монастиря, його скитів і подвір'їв.

27. Рішення про надання згоди на вчинення правочину предметом якого є відчуження культових споруд, об'єктів культового призначення, зокрема священних предметів (включаючи ікони), приймаються виключно рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

28. Монастир може використовувати для своїх потреб будівлі, землю та інше майно (майнові права), передане йому на договірних засадах в оренду або в безоплатне користування державою, територіальними громадами, підприємствами, установами, організаціями або фізичними особами.

29. Монастир, відповідно до чинного законодавства України, може мати власне нерухоме майно для забезпечення діяльності своїх підприємств, установ і закладів, житловий фонд, обладнання, транспортні засоби, інше майно (майнові права).

30. Монастир за рішенням Духовного Собору (Ради) (прийнятим за погодженням із єпархіальним архієреєм), у порядку, передбаченому власним Статутом монастиря та чинним законодавством України, може засновувати підприємства та інші юридичні особи, що діють на підставі власних установчих документів.

31. Монастир не надає будівель та приміщень, які йому належать або ним використовуються за договором, для проведення зборів, мітингів та інших маніфестацій, що мають політичний характер.

32. Монастир як суб'єкт цивільного права відповідає за власними зобов'язаннями всім своїм майном і не відповідає за зобов'язаннями інших релігійних організацій, а також за зобов'язаннями заснованих ним юридичних осіб, що діють на підставі власних установчих документів. На майно культового призначення, що належить монастирю, не може бути звернено стягнення за претензіями кредиторів.

33. Контроль за фінансово-господарською діяльністю монастиря, правильним використанням бюджету, перевірка заяв і скарг щодо фінансових та майнових питань здійснюється відповідно до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, указів

Предстоятеля, указів єпархіального архієрея, власного Статуту монастиря та чинного законодавства України.

34. Розподіл отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів, працівників монастиря (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб, забороняється.

35. Доходи (прибутки) монастиря як неприбуткової організації можуть використовуватися виключно для фінансування видатків на його утримання, реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених власним Статутом монастиря. Доходи монастиря можуть використовуватися також для здійснення добродійної діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій, у тому числі надання гуманітарної допомоги, здійснення благодійної діяльності, милосердя.

36. Монастир відраховує кошти на загальноцерковні та єпархіальні потреби у розмірах, узгоджених з єпархіальним архієреєм.

37. Монастир може бути припинений в результаті його реорганізації або ліквідації відповідно до чинного законодавства – за рішенням Священного Синоду, про що видається указ керівника Засновника – Митрополита Київського і всієї України.

38. Для припинення монастиря Священний Синод створює комісію з припинення (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) та визначає її склад, про що видається указ керівника засновника – Митрополита Київського і всієї України.

39. У разі припинення монастиря (у результаті його ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) його активи передаються визначеній Священним Синодом одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, або зараховуються до доходу бюджету.

40. До Статуту монастиря можуть вноситися зміни та доповнення шляхом викладення його в новій редакції. Рішення про внесення змін та доповнень до власного Статуту монастиря шляхом викладення його в новій редакції приймається Священним Синодом Української Православної Церкви (Православної Церкви України), про що видається указ керівника засновника – Митрополита Київського і всієї України.

41. Зміни та доповнення до Статуту монастиря, внесені шляхом викладення його у новій редакції, підлягають державній реєстрації в порядку, передбаченому законодавством.

Х. ДУХОВНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

1. Духовними навчальними закладами (зкладами духовної освіти) Православної Церкви України є вищі і середні спеціальні навчальні заклади, які готують священно- і церковнослужителів, богословів і церковних працівників.

2. У своїй діяльності духовний навчальний заклад керується Священним Переданням і Писанням, канонами та освяченою практикою Православної Церкви, статутними документами та актами Української Православної Церкви (Православної Церкви України), власним Статутом, а також чинним законодавством України.

3. Засновником вищого духовного навчального закладу є релігійна організація «Київська Митрополія Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (код ЄДРПОУ 42783113).

4. Засновником початкових духовних навчальних закладів (духовних училищ) є Управління відповідної єпархії, в межах і юрисдикції якої перебуває такий навчальний заклад.

5. Права та обов'язки засновника духовного навчального закладу визначаються статутними документами та актами Православної Церкви України, власним Статутом закладу, а також чинним законодавством України.

Структура закладу, статус, порядок роботи, функції та повноваження його структурних підрозділів, визначаються його власним Статутом закладу та положеннями про відповідні структурні підрозділи.

Положення про структурні підрозділи затверджує ректор закладу.

6. Структурні підрозділи закладу утворюються рішенням вченої ради закладу у визначеному законом та його власним Статутом порядку за поданням ректора.

Основними структурними підрозділами закладу є: академічний храм, факультети (відділення), кафедри, наукова бібліотека та інші структурні підрозділи.

7. Духовний навчальний заклад (далі в тексті – «заклад») перебуває під благословенням єпархіального архієрея, в межах єпархії якого і у юрисдикції якого він знаходиться, під загальною опікою Митрополита Київського і всієї України, Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України), підзвітний Управлінню духовної освіти і богословської науки Української Православної Церкви (Православної Церкви України) та користується правами самоврядування, зумовленими його власним Статутом.

8. Керівними органами закладу є:

8.1. вищий керівний орган заснованого Київською Митрополією закладу – Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України);

8.2. вищий керівний орган заснованого Управлінням єпархії закладу – єпархіальний архієрей з Єпархіальною радою;

8.3. виконавчий і розпорядчий орган Семінарії – Ректор.

Ректор духовного навчального закладу

9. Безпосереднє управління діяльністю закладу здійснює ректор, який очолює і представляє заклад.

10. За поданням єпархіального архієрея відповідної єпархії ректор закладу призначається на посаду і звільняється з посади за рішенням Священного Синоду, про що видається указ керівника засновника – Митрополита Київського і всієї України.

Ректор духовного училища призначається на посаду і звільняється з посади за рішенням єпархіального архієрея, про що видається його указ.

11. Ректором закладу може бути особа у священному сані, яка має науковий ступінь доктора наук (як виняток – доктора філософії (кандидата наук)) зі спеціальності «Богослів'я» і вчене звання професора (як виняток – доцента).

Ректором духовного училища може бути особа у священному сані, яка має повну вищу богословську освіту.

12. Повноваження ректора:

12.1. здійснює загальне керівництво закладом, координуючи діяльність всіх його структурних підрозділів;

12.2. представляє заклад в усіх державних органах, організаціях, установах (за його дорученням заклад можуть представляти інші особи);

12.3. розпоряджається майном закладу;

12.4. має право першого підпису всіх без винятку фінансових та господарських документів закладу;

12.4. стежить за виконанням власного Статуту закладу та рішень вченої ради закладу;

12.5. скликає засідання і пропонує порядок денний вченої ради закладу та є її головою за посадою;

12.6. підписує документи для надання відпусток співробітникам закладу;

12.7. у кінці кожного навчального року звітує про стан навчальної, наукової, методичної, виховної та іншої роботи, а також про фінансово-економічний стан закладу за звітний період;

12.8. відкриває в установах банків рахунки закладу, є розпорядником коштів закладу, у тому числі на банківських рахунках закладу;

12.9. у межах своєї компетенції видає накази, розпорядження, інструкції та інші акти, обов'язкові для всіх співробітників і учасників освітнього процесу закладу;

12.10. формує штатний розпис, визначає посадові оклади співробітників закладу, вносить до них зміни;

12.11. приймає і звільняє співробітників закладу шляхом укладення з ними контракту або трудового договору;

12.12. зараховує та відраховує учасників освітнього процесу закладу;

12.13. укладає будь-які правочини від імені закладу;

12.14. затверджує нормативні документи, річні програми роботи і плани наукових досліджень закладу та її структурних підрозділів;

12.15. затверджує функціональні обов'язки співробітників та учасників освітнього процесу закладу, здійснює контроль за їх дотриманням;

12.16. здійснює заходи заохочення та дисциплінарного стягнення щодо працівників закладу в установленому порядку;

12.17. вирішує інші питання організації освітньо-виховного процесу і ведення адміністративно-господарської діяльності закладу;

12.18. здійснює інші повноваження віднесені до його компетенції.

13. Ректор закладу може делегувати частину своїх прав і обов'язків проректорам, іншим посадовим особам.

14. Контракт із ректором закладу може бути достроково розірваний із підстав, визначених законодавством про працю, чи за порушення статутних документів Православної Церкви України, Статуту закладу та умов контракту.

Вчена рада закладу

15. Вчена рада закладу – колегіальний орган управління закладу, який утворюється строком на п'ять років для розгляду найважливіших питань діяльності закладу. Склад вченої ради затверджується наказом ректора закладу протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

16. До складу вченої ради входять: ректор, проректори, декани факультетів, керівники структурних підрозділів, духівник, учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, докторів, а також виборні представники, які представляють органи студентського самоврядування.

17. Головою вченої ради є ректор (за посадою).

18. Засідання вченої ради скликаються ректором і проводяться регулярно.

19. Засідання вченої ради вважається повноважним, якщо на ньому присутні щонайменше дві третини від загальної кількості членів вченої

ради. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів вченої ради. Порядок денний засідання вченої ради формується ректором, а також за пропозицією більшості членів вченої ради. Хід розгляду вченою радою питань і прийняті нею ухвали фіксуються в протоколах засідань вченої ради, які підписують голова і секретар вченої ради. Ухвали вченої ради втілюються в життя шляхом видання ректором відповідних наказів і розпоряджень.

20. До компетенції вченої ради належить:

20.1. визначення стратегії і перспективних напрямів розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності закладу;

20.2. ухвалення статуту закладу, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього шляхом викладення у новій редакції (про що видається указ керівника Засновника закладу);

20.3. визначення системи та затвердження процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

20.4. ухвалення рішення про відкриття нових спеціальностей, спеціалізацій і програм;

20.5. ухвалення за поданням ректора закладу рішень про утворення, реорганізацію та ліквідацію структурних підрозділів закладу;

20.6. обрання на посади деканів, завідувачів кафедр, професорів і доцентів, директора бібліотеки, керівників філій;

20.7. затвердження освітніх програм та навчальних планів для кожного рівня вищої освіти та спеціальності;

20.8. ухвалення рішень з питань організації освітнього процесу, визначення строків навчання на відповідних рівнях відповідно до чинного законодавства України;

20.9. затвердження зразків та порядку виготовлення власного документа про вищу освіту, положення про процедуру і підстави для його видачі випускникам, а також зразки, порядок виготовлення, процедуру і підстави для видачі випускникам спільних і подвійних дипломів;

20.10. попередній розгляд внутрішніх документів Семінарії, які стосуються її навчальної та наукової діяльності;

20.11. ухвалення основних напрямів проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;

20.12. оцінка науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;

20.13. заслуховування звітів про навчальну, наукову, виховну та інші види робіт;

20.14. присвоєння вчених звань професора, доцента та старшого дослідника і подання відповідного рішення на затвердження відповідно до чинного законодавства. Якщо ухвалене рішення передбачає видачу атестата про вчене звання власного (недержавного) зразка, то відповідне рішення затверджується указом Митрополита Київського і всієї України;

20.15. рекомендації до друку навчальних, методичних, наукових та інших праць;

20.16. подання наукових робіт співробітників закладу на здобуття премій, подання кандидатур працівників закладу для присвоєння почесних звань і нагород, рекомендації кандидатур для обрання в академії та наукові товариства;

20.17. встановлення іменних стипендій та рекомендації кандидатур для здобуття іменних та спеціальних стипендій;

20.18. ухвалення остаточного рішення про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також під час зарахування вступників на навчання;

20.19. ухвалення остаточного рішення про визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання осіб, які здобули вищу освіту, захистили дисертації на здобуття наукових ступенів та отримали вчені звання у вищих духовних навчальних закладах, статuti (положення) яких зареєстровані в установленому законодавством порядку;

20.20. розгляд інших питань щодо діяльності закладу відповідно до положень власного Статуту закладу та внутрішніх документів (актів) закладу.

21. Секретарем вченої ради закладу є учений секретар (за посадою). На посаду ученого секретаря призначається особа, яка має вищу освіту не нижче освітнього ступеня магістра (або освітньо-кваліфікаційного рівня

спеціаліста), науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук) зі спеціальності «Богослів'я». Учений секретар призначається на посаду і звільняється з посади за рішенням ректора закладу, що оформлюється його наказом.

Академічний храм

22. Академічний храм – складова частина закладу, яка використовується для навчальної роботи та проведення богослужінь.

23. Керівництво академічним храмом як структурним підрозділом закладу здійснює ректор, який є його настоятелем (за посадою).

24. Безпосереднє керівництво храмом здійснює благочинний академічного храму, який призначається єпархіальним архієреєм.

25. В Академічному храмі проводиться богослужбова практика студентів закладу під наглядом керівника богослужбової практики, який призначається ректором з числа викладачів закладу з благословення єпархіального архієрея.

27. В академічному храмі здійснюється добове коло богослужінь та треби.

Організаційні питання

28. Організація освітнього процесу в закладі визначається внутрішніми документами закладу.

29. Науково-педагогічними працівниками закладу можуть бути особи православного віросповідання, за винятком викладачів предметів, які не стосуються релігійної сфери. Науково-педагогічні працівники закладу призначаються та звільняються з посад наказом ректора закладу. Порядок прийняття на роботу і звільнення науково-педагогічних працівників визначається внутрішніми документами закладу і чинним законодавством України.

30. Права та обов'язки науково-педагогічних працівників, керівників структурних підрозділів, навчально-допоміжного та адміністративно-

господарського персоналу закладу визначаються внутрішніми документами закладу та відповідними посадовими інструкціями, що затверджуються ректором закладу.

31. Заклад забезпечує належні умови для освітньо-виховного процесу, праці та відпочинку осіб, які беруть у ньому участь.

32. Безпосереднє керівництво навчальною, методичною, науковою, організаційною, виховною та адміністративно-господарською роботами здійснюють проректори чи інші посадові особи, які відповідають за ці напрями відповідно до посадових інструкцій.

Проректори призначаються на посаду (переважно – особи у священному сані) та звільняються з посади ректором закладу.

Проректори, до функціональних обов'язків яких належить провадження навчальної, методичної та наукової діяльності, повинні мати науковий ступінь та вчене звання.

33. Розгляд скарг на рішення щодо призначення на посаду і звільнення з посади науково-педагогічних працівників, керівників структурних підрозділів, навчально-допоміжного та адміністративно-господарського персоналу закладу, зарахування та відрахування здобувачів вищої освіти належить до компетенції вченої ради закладу.

34. Заклад здійснює володіння, користування та розпорядження майном, що належить йому на праві власності та інших правових титулах. Майно та фінанси закладу складають основні фонди та обігові кошти, а також інші цінності закладу.

35. Порядок використання коштів і майна закладу визначається ректором відповідно до власного Статуту закладу. При цьому, майно та кошти закладу використовуються виключно для реалізації мети, цілей та напрямів її діяльності, а також для фінансування видатків на утримання закладу.

34. Контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу, правильним використанням бюджету, перевірка заяв і скарг щодо фінансових та майнових питань здійснюється відповідно до статутних документів Православної Церкви України, указів Митрополита Київського і всієї України, власного Статуту закладу та чинного законодавства України.

35. До Статуту закладу можуть вноситися зміни та доповнення шляхом викладення його в новій редакції. Рішення про внесення змін та доповнень до Статуту закладу шляхом викладення його в новій редакції ухвалюються вченою радою закладу та затверджуються Священним Синодом, про що видається указ керівника Засновника – Митрополита Київського і всієї України.

Зміни до Статуту духовного училища затверджуються Єпархіальною радою, про що видається указ єпархіального архієрея.

36. Зміни та доповнення до Статуту закладу, внесені шляхом викладення його у новій редакції, підлягають державній реєстрації в порядку, передбаченому законодавством.

37. Заклад може бути припинений в результаті його реорганізації або ліквідації відповідно до чинного законодавства України – за рішенням Священного Синоду, про що видається указ керівника Засновника – Митрополита Київського і всієї України (для духовного училища – за рішенням Єпархіальної ради, про що видається указ єпархіального архієрея).

38. Для припинення вищого духовного навчального закладу Священний Синод створює комісію з припинення (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) та визначає її склад, про що видається указ керівника Засновника – Митрополита Київського і всієї України.

XI. СИНОДАЛЬНІ УПРАВЛІННЯ ТА УСТАНОВИ

1. З метою загальноцерковної координації конкретних напрямків діяльності, віднесених до компетенції Предстоятеля та Священного Синоду, допомоги у здійсненні такої діяльності, дослідження визначених питань та подання рекомендацій щодо ухвалення рішень, Священний Синод на пропозицію Предстоятеля може утворювати Синодальні управління, постійні або тимчасові Синодальні комісії.

Синодальні управління відповідають за конкретні напрямки загальноцерковної роботи, в межах компетенції мають визначені контрольні та розпорядчі функції.

Постійні Синодальні комісії є консультативними та експертними органами, що відповідають за узагальнення досвіду та практики у сфері

своєї компетенції, розглядають питання, які ставить перед ними Предстоятель, Архієрейський Собор і Священний Синод, через Предстоятеля, як голову Священного Синоду, вносять згідно своєї компетенції пропозиції до Синоду та проекти рішень за ними. Постійні Синодальні комісії формуються рішенням Священного Синоду з урахуванням представництва від різних єпархій, можуть залучати до своєї роботи необхідних консультантів та фахівців. Постійні Синодальні комісії не мають розпорядчих, контрольних та керівних функцій.

Тимчасові Синодальні комісії утворюються Священним Синодом на пропозицію Предстоятеля для дослідження конкретних складних питань, конфліктних ситуацій чи випадків істотних порушень у церковному житті, діють в межах своїх повноважень і припиняють свою роботу після виконання покладених на них завдань.

Синодальні комісії не набувають статусу юридичної особи.

2. Засновником управління як юридичної особи є релігійна організація «Київська Митрополія Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 42783113) (надалі – «засновник»).

3. Управління керується у своїй діяльності Священним Переданням і Писанням, канонами та освяченою практикою Православної Церкви, статутними документами Православної Церкви України та рішеннями її органів, указами Митрополита Київського і всієї України, власним Статутом управління, а також чинним законодавством України.

4. Управління має, зокрема, право:

4.1. здійснювати координацію діяльності Синодальних закладів, управлінь єпархій Української Православної Церкви (Православної Церкви України) та інших релігійних організацій у складі Православної Церкви України, у сфері відповідно до предмету діяльності управління, зокрема направляти запити щодо їх програм, планів, а також запитувати іншу інформацію, пов'язану з такою діяльністю;

4.2. здійснювати керівництво священнослужителями, які проходять постійний чи тимчасовий послух в управлінні;

4.3. здійснювати керівництво організованими (заснованими) управліннями структурами (організаціями);

4.4. вносити на розгляд Предстоятеля та Священного Синоду питання, пов'язані з предметом діяльності Управління та входять до його компетенції;

4.5. брати участь у встановленому чинним законодавством України порядку в організації і фінансуванні спільних програм і проектів, що направлені на реалізацію цілей і завдань Управління, з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими підприємствами, організаціями та установами;

4.6. організовувати релігійні свята, фестивалі, концерти, лекції, конкурси та інші масові заходи для поширення християнської віри, відповідно до чинного законодавства України;

4.7. надавати самостійно та/або через спеціальні фонди благодійну допомогу, використовуючи з цією метою власні кошти та інші активи;

4.8. у встановленому чинним законодавством України порядку виготовляти, розповсюджувати в Україні та за її межами предмети релігійного призначення, релігійну літературу та інші інформаційні матеріали релігійного змісту;

4.9. налагоджувати, підтримувати міжнародні зв'язки із зарубіжними релігійними, громадськими та іншими організаціями;

4.10. реалізовувати будь-які інші права та здійснювати будь-яку іншу діяльність, що належить до компетенції управління та прямо не заборонена чинним законодавством України.

5. Керівництво управлінням здійснюється відповідно до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, указів Предстоятеля, власного Статуту управління, а також чинного законодавства України.

6. У своїй діяльності управління підпорядковується Київській Митрополії та є підзвітним Священному Синоду, а також Предстоятелю.

7. Керівними органами управління є:

7.1. вищий керівний орган управління - Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України);

7.2. виконавчий і розпорядчий орган управління – Голова Управління.

8. Голова управління представляє його у відносинах з третіми особами, в тому числі з іншими релігійними організаціями у складі Православної Церкви України, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, фізичними особами, як в Україні так і за її межами.

9. Голова управління призначається на посаду та звільняється з посади рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України) за пропозицією Предстоятеля. Про призначення та звільнення голови управління Предстоятелем видається указ.

10. Перший заступник голови управління призначається на посаду та звільняється з посади рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України) за пропозицією Предстоятеля. Про призначення та звільнення першого заступника голови управління Предстоятелем видається Указ.

11. Структура управління визначається та затверджується Предстоятелем за поданням голови управління.

12. Заступники голови та відповідальний секретар управління призначаються головою управління, про що видається відповідний указ.

13. Інші працівники управління призначаються на посади розпорядженнями голови управління.

14. З метою вирішення завдань управління голова може залучати до співпраці з управлінням єпархіальних архієреїв, кліриків, ченців і мирян Православної Церкви України, створювати консультативні та інші групи з представників кліру, мирян, громадськості, духовних і світських спеціалістів, представників інших віросповідань тощо.

15. У відповідності до статутних документів Православної Церкви України та рішень її органів, указів Предстоятеля, власного Статуту управління та чинного законодавства України, голова управління:

15.1. особисто керує поточною діяльністю управління;

15.2. здійснює керівництво священнослужителями, що проходять постійний чи тимчасовий пастирський послух відповідно до предмету діяльності управління, - в сфері здійснення ними такої діяльності;

15.3. встановлює внутрішній режим і регламент роботи управління, затверджує положення про його підрозділи, визначає посадові обов'язки всіх працівників управління, згідно з регламентом роботи Синодальних закладів Української Православної Церкви (Православної Церкви України);

15.4. надсилає запити у єпархіальні відділи за відповідною компетенцією та в релігійні організації Православної Церкви України щодо питань, віднесених до компетенції управління;

15.5. виносить на розгляд Предстоятеля та Священного Синоду актуальні питання та пропозиції, пов'язані зі сферою його компетенції;

15.6. подає Предстоятелю та Священному Синоду матеріали і проекти у сфері компетенції управління;

15.7. підписує офіційну документацію управління, забезпечує зберігання документів управління;

15.8. приймає і звільняє штатних працівників управління, затверджує штатний розпис, розподіляє обов'язки між працівниками управління;

15.9. за погодженням з Предстоятелем приймає рішення про створення інших установ та закладів;

15.10. в межах діяльності управління видає укази, розпорядження, інструкції та інші документи;

15.11. має право вносити пропозиції щодо змін і доповнень до Статуту управління;

15.12. приймає рішення щодо будь-яких інших питань, що стосуються поточної діяльності управління;

15.13. виконує інші функції, здійснює інші повноваження та вчиняє інші дії від імені управління, що необхідні для забезпечення його діяльності, які покладені на нього Предстоятелем та Священним Синодом.

16. Управління може бути припинене в результаті його реорганізації або ліквідації відповідно до чинного законодавства – за рішенням Священного Синоду. Про реорганізацію або ліквідацію управління видається указ Предстоятеля.

17. До Статуту управління можуть вноситися зміни та доповнення шляхом викладення його в новій редакції. Рішення про внесення змін та доповнень до Статуту управління шляхом викладення його в новій редакції

приймаються Священним Синодом та затверджуються Предстоятелем (про що видається відповідний указ).

18. Зміни та доповнення до Статуту управління, внесені шляхом викладення його у новій редакції, підлягають державній реєстрації в порядку, передбаченому законодавством.

XII. ЦЕРКОВНЕ СУДОЧИНСТВО

1. Церковне судочинство в Православній Церкві України відбувається на основі Священного Передання і Писання, догматичного вчення і канонічної традиції Православної Церкви, статутних документів Православної Церкви України.

2. До сфери церковного судочинства належать порушення догматичного вчення і канонічних правил Православної Церкви, статутних документів Православної Церкви України, норм християнської моралі та поведінки, вчинені православними ієрархами, священнослужителями та церковнослужителями, ченцями та черницями, мирянами. Порушення світських законів, вчинені такими особами, розглядаються у визначеному законодавством України порядку.

3. Право здійснення церковного суду мають:

3.1. над єпископом: у першій інстанції – Предстоятель зі Священним Синодом, у апеляційній інстанції – Предстоятель з Архієрейським Собором, у останній касаційній інстанції – Помісний Собор;

3.2. над священником і дияконом: у першій інстанції – єпархіальний архієрей з Єпархіальною радою, у апеляційній інстанції – Священний Синод; у виключних випадках за рішенням Предстоятеля і Священного Синоду справа може бути подана на розгляд Архієрейського Собору;

3.3. над церковнослужителями, ченцями і черницями, іншими церковними працівниками та мирянами: у першій інстанції – настоятель з парафіяльною радою (керівник монастиря з Духовним Собором), у апеляційній інстанції – єпархіальний архієрей з Єпархіальною радою; у виключних випадках з відома єпархіального архієрея справа може бути подана на розгляд Предстоятеля і Священного Синоду.

4. Розгляд догматичних і канонічних відхилень у діяльності Предстоятеля здійснює у першій інстанції Архієрейський Собор, який свої висновки подає Помісному Собору. Помісний Собор є останньою інстанцією Православної Церкви України, яка має право розглядати догматичні і канонічні відхилення в діяльності Предстоятеля.

5. Архієрейський Собор має виключну компетентність для накладення покарання у вигляді анафема (великого відлучення) щодо всіх членів Православної Церкви України.

6. У відповідності до Священного Передання і Писання, канонів та традицій Православної Церкви, обрання Митрополита Київського і всієї України, призначення на посаду і звільнення з посади єпархіального архієрея, керівника монастиря, ректора духовного навчального закладу, настоятеля парафії, члена кліру парафії та інші внутрішні церковні питання, які відповідно до статутних документів Православної Церкви України вирішуються Помісним Собором, Архієрейським Собором, Священним Синодом, Митрополитом Київським і всієї України, єпархіальним архієреєм, не можуть бути предметом оскарження у світському суді.

ХІІІ. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Статутні документи Православної Церкви України (Патріарший та Синодальний Томос про автокефалію, вручений 6 січня 2019 р., Статут Православної Церкви України, цей Статут (положення) про управління, інші соборно затверджені документами, які регулюють статутні питання) мають вищу силу для всієї Православної Церкви України та її установ – Київської Митрополії, Синодальних установ, єпархій (єпархіальних управлінь), монастирів, духовних навчальних закладів, парафій, місій, братств, сестринств та інших установ, які входять до складу Православної Церкви України. У разі суперечностей між положеннями статутних документів Православної Церкви України та статутами установ, які входять до складу Православної Церкви України, вищу силу мають положення статутних документів Православної Церкви України.

2. Право внесення змін та доповнень до даного Статуту має Архієрейський Собор з наступним затвердженням Помісним Собором.